

263343

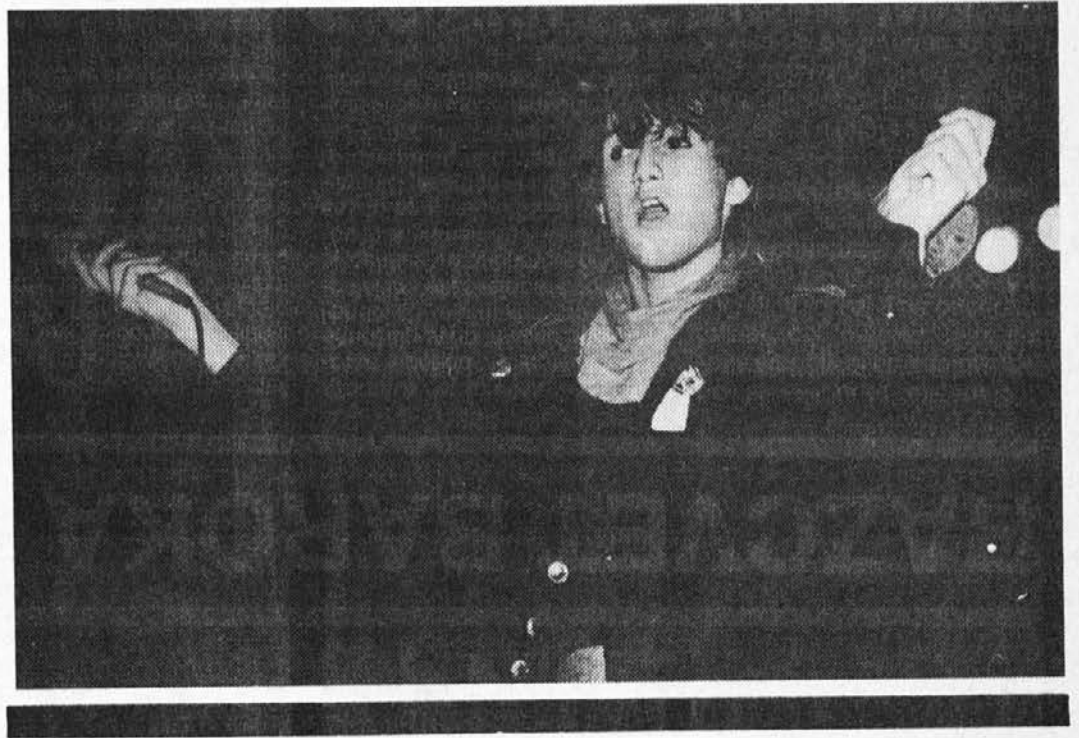
**FIJM
V KANADI**

“ “ “

št.1/L.85/86/L.XVI
REVIIJA GLASBENE
MLADINE SLOVENIJE

PLAVI ORKESTAR

BAROK IN KLASICIZEM
DALMACIJI

a
PO 2379/86

VELIKI KABINET ZANIMIVOSTI

Čep rav je glasba ena izmed najbolj abstraktnih umetnosti, je tudi področje vseh mogočih posebnosti in celo nenavadnosti. Včasih je kar prava umobolnica, polna abnormalnosti, fantastov, ekscentrikov, preproščine, zanesenjaštva, zmedenosti, fanatikov in norcev, šaljivcev, vzvišenih idealistov in celo morilcev!

Množica zanimivosti sega od Tomása de Victorie, mogočnega mojstra 16. stoletja, ki v vsem svojem življenju ni napisal niti ene note posvetne glasbe, prek Etienna Mehula, velikega Francoza, ki je komponiral opero Uthal brez violin, do Schönbergovega učenca Antona Webema, ki je napisal najkrajšo orkestrsko skladbo v zgodovini: ima sedem taktov in traja četr minute.

Drzna je bila neka newyorška dama, ki je najela Carnegie Hall zase in pela vso opero Cavalleria rusticana od prve do zadnje note sama. Živel je ruski pianist z dvajsetimi prsti na štirih rokah, ki je nastopil leta 1851 v Petrogradu pred carjem Nikolajem I. Pa tisti pedantni Anglež, ki se je potrudil in preštel taktne vse Wagnerjevih operah! Musical Times je pisal, da ima Rensko zlato 3905. Parsifal 4347 in Večni mornar 4432 taktov.

Posebne vrste glasbo je pisal Julian Carillo, Mehičan, ki ni bil zadovoljen z veljavno delitvijo lestvice na 12 poltonov. Začel je pisati četrtonsko, osminsko in celo šestnajstinskotonsko glasbo. To svoje delo je imenoval »križarski pohod k trinajstemu tonu«. Načrtoval je veliko delo, El Infinito Musical, za katerega je iskal založnika. Za to priložnost je pripravil projekt, v katerem je po točkah razložil svojo zamisel. Prvo poglavje knjige naj bi predstavilo 1193232 različnih harmonij, kar bi zneslo 14315 zvezkov po petsto strani. Senjor Carillo verjetno še išče založnika.

Trideset let je Chrétien Urhan igral prvo violino v pariški Operi. Bil je prijatelj Hectorja Berliozja in Meyerbeerja. Bil pa je tudi izjemno veren

in nikoli ni govoril več, kakor je bilo potrebno. Oblečil se je vedno v enako preprosto temno oblečilo kakor duhovniki. Njegova pogodba z opero je vsebovala nenavadno klavzulo: izrecno je bilo namreč poudarjeno, da mora imeti Urhan svoje mesto v orkestru vedno s hrbtom proti odru. Da ne bi ranil svojih religioznih občutij, ni hotel z lastnimi očmi gledati kaj takega, kakor je bila pohujšljiva opera. Tako mož, ki je sodeloval pri tisoč in tisoč izvedbah v pariški Operi, nikoli ni videl niti ene opere.

Aleksander Borodin, znani skladatelj iz ruske peterice, je bil po poklicu profesor organske kemije in general v ruski armadi. Zaradi številnih dolžnosti je bil silno pozabljiv in raztresen. Tako je prišel nekega jutra v popolni generalski uniformi iz hiše, okrašen s kolajnamami in kapo — samo pozabil je obleči hlače. Nekoč pa je nenadoma sredi družbe vstal, pograbil klobuk in plašč ter hotel oditi. Ko so ga prijatelji vprašali, kam gre, je odvrnil: »Domov, seveda domov, saj imam daieč.«

Gostje so se spogledali — kajti družba je bila zbrana v Borodinovi hiši.

Med čudaki najdemo tudi Antonina Dvoráka Imel je pravo strast do železnice, kolodvorov, lokomotiv in vsega, kar je bilo kakorkoli povezano z železnico.

Dokler je živel v Pragi je hodil dnevno na železniško postajo, si kupil peronsko karto in se sprehajal po kolodvoru. Pogovarjal se je z uradniki ob okencih, nosači in železničarji ter strojevodji. Natančno se je pozanimal za prihode in odhode vlakov, čeprav je znal vozni red na pamet. Toda če je imel vlak zamudo, je nagovoril vsakega uradnika, ki mu je križal pot, in se opravičeval potnikom.

V letih, ko je poučeval na konservatoriju, je med uro pogostoma nervozno pogledoval na svojo staromodno železničarsko uro in nato poslal kakega učenca na kolodvor, naj pogleda, če je brnski ekspres št. 158 točno prišel in če ima strojevodja Jaroslav Votruba kaj zanimivega povedati. Tako so morali rlnadi bodoči mojstri, kot Vitezslav Novak, Josef Suk, Nedbal in Lehar, prekiniti študij, da so zadovoljili strasti svojega učitelja.

Josef Suk, ki je bil zaročen z Dvorákovu hčerko Otilijo, se je nekoč vrnil od doma v Prago.

»No, in kakšna je bila pot?« se je pozanimal Dvorák.

»Hvala za vprašanje.« je odvrnil dobro pripravljeni mladi Suk, »vse je šlo izvrstno. Točno ob dveh in 34 minut smo se odpeljali iz Krekovic, bili ob treh in 18 minut v Bešavu, kjer je strojevodja tankal vodo, se odpeljali ob treh in 28 minut dalje in prispeli ob petih in 46 minut v Prago. Ah, seveda: številka vlaka je bila 10726.«

»Ljubi Bog«, je pretresen vzkljnil Dvorák, »kakšna kamela pa si! Ali ne veš, da je 10726 številka lokomotive. Tvoj vlak ima številko 187«. In k svoji hčerki: »In tega hočeš za moža, otrok!«

(se nadaljuje)

GLAVNI UREDNIK
Primož Kuret

ODGOVORNA UREDNICA
Kaja Šivic

UREDNIK
Peter Barbarič

LIKOVNI UREDNIK
Miloš Bašin

OBLIKOVALEC
Jurij Pfeifer

**UREDNIŠKI ODBOR —
STALNI SODELAVCI**
Peter Amalietti, Lado Jakša,
Igor Longyka, Tomaž Rauch,
Mojca Menart in Mirjam Žgavec.

LEKTORICA
Mija Longyka

IZDAJATELJSKI SVET

Dr. Janez Höfler (predsednik), dr. Marija Bergamo (FF-PZE Muzikologija), Igor Dekleva (AG Ljubljana), Lea Hedžet (GMS), Nena Hohnjec (PA Maribor), Zdravko Hrbar (GMS), Nevenka Leban (DGUS), Mojca Menart (GMS), Lovro Sodja (ZDGPS), Dane Škerl (DSS), Ida Virt (ZDGPS) in delegacija uredništva (glavni in odgovorni urednik).

NASLOV UREDNIŠTVA

REVIJA GM, Kersnikova 4, 61000 LJUBLJANA, p.p. 248, telefon (061) 322-367. Račun pri SDK Ljubljana, št. 5010-678-49381. Revija izide osemkrat v šolskem letu, celoletna naročnina za XVI. letnik znaša 230 Nd, posamezen izvod pa 30 Nd.

KULTURO NARODU, ALI RES?

Kulturo naj bi, kar se da, približali našemu delovnemu človeku. mu dali vse možnosti, da jo uživa in tudi soustvarja. To je človekova pravica in morda tudi dolžnost. Že dolga leta si pri nas cel kup ustanov in organizacij pa posameznikov prizadeva kulturni prostor čimbolj zapolniti in poslušalcu in gledalcu ponuditi najbolj pestro izbiro prireditev in kulturnih udejstvovanj. Vsakdo si lahko omisli sodelovanje v ansamblu ali pevskem zboru, lahko hodi na ne predrage koncerte in gledališke predstave, matineeje, priložnostne prireditve na terenu. A še vedno je odziv daleč največji pri nastopih »umetnikov«, ki zaračunajo krepke denarce in si znajo z reklamo in podpopvprečno kvaliteto zagotoviti navdušen krog občudovalcev. Še večji pa je odziv takrat, ko se pri nas na plakatih pojavi ime, ki prihaja iz velikega sveta, tistega, ki ga tako radi oponašamo in ki ga tako zelo občudujemo. Pa vemo, zakaj? Najbrž o tem niti ne premišljamo, le tako imenitno je, če lahko rečemo, da smo slišali, ali bolje videli. Leonarda Bernsteina, Mstislava Rostropoviča od blizu! Teško je najti čas in odšteti dvajset ali trideset tisočakov za ogled našega zbora, ki si utira pot med dobre ansamble in si prizadeva naštudirati zahteven nov spored, zato pa ni odveč deset ur prebiti pred blagajno in iz žepa izvleči stopetdeset tisočakov za filharmonični orkester iz Washingtona. Teško je na šoli pridobiti za polno avlo učencev in učiteljev za izobraževalni program, ki ga naši glasbeniki za majhno vsoto namensko naštudirajo, da bi mladim ušesom približali glasbene vrednote, ni pa težko zbrati lepih milijonov za šolski nastop Marjana Smodeta. Užitek so seveda različni, težko je pričakovati, da bo naš človek užival v vrednotah, če so mu na vseh ravneh odtujene in celo zaničevane. Če mora po kulturnem programu na prazniku krajevne skupnosti nastopiti zabavni ansambel, da si ubogi krajani spočijejo ušesa in duha, če morajo učenci na šoli po proslavi, na kateri šolski zbor »zamori« mlade glave, umo natakniiti slušalke, iz katerih prihajajo najglasnejši zvoki disco ritmov, da se jim vrne vsakdanje ravnovesje, če je v družbi cenjeno le tisto, kar je po ameriškem vzoru reklamirano, napolnjeno in na komercialen način vsiljeno.

Kulturni vzgoji smo na šoli in tudi drugod dali predznak nepotrebности, dopuščamo jo, pravic pa nima nobenih, kar pomeni, da nima statusa in ne veljave. To se nam že krepko maščuje in se nam bo vedno bolj. Kultura namreč je, a do nje je treba priti. Ne kulturo narodu, narod se mora potruditi, da bo prišel do kulture!

KAJA ŠIVIC

Ilustriral: ČRTOMIR FRELIH

Iz vsebine

Veliki kabinet
zanimivosti
2

GM novice
4

Odmevi
5—9

Predusmerjeni strani
10—11

Razcvet baroka in
klasicizma v Dalmaciji
12—13

Odmevi čez polovico
14—15

IJFM
16

IASPM
17

Gonzales
18

Jazzfest LJB
19

Teeny bop in rakija
20

Plošče
21

Pisma
22

Za mlade reševalce
23

FIJM
V KANADI

KLASICIZEM
DALMACIJI

GM

PLAVI ORKESTAR

BAROK / N KLASICIZEM
DALMACIJI

volj, vendar neza nastopajoče — te je treba držati (ar se da na kratko!

Po teh vtisih sodeč si lahko predstavljamo, kako radi bodo v prihod-

nje naši mladi glasbeniki sodelovali v takih in podobnih prireditvah. In prav nič jih ne bomo silili, kot jih tudi tokrat nismo!
Zapisala **KAJA ŠIVIC**

IZKUŠNJE IZ BEOGRADA

Na predlog organizatorjev praznovanja tedna mladosti v Beogradu maja 1985 je s svojimi programi sodelovala tudi Glasbena mladina Jugoslavije. Zaradi praktičnosti je kot neposreden organizator delo prevzela Glasbena mladina Beograda, ki se je neposredno pogovarjala z zadolženimi iz Zveze socialistične mladine Jugoslavije. Programi Glasbene mladine Jugoslavije so se imehovali Srečanja GMJ in naj bi predstavili kar največ mladih glasbenikov, komornih skupin in zborov iz vseh republiških in pokrajinskih Glasbenih mladlin. Po organizacijskih zapletih, ki so obetali slabo pripravljeno in finančno nerazčističeno potovanje, bivanje in nastopanje v Beogradu, se je od slovenskih sodelujočih glasbenikov nazadnje za odhod v prestolnico odločil samo Akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja. Z izredno voljo so se lotili sodelovanja, našli način financiranja za potovanje z vlakom, ki je bilo dolgo in naporno, seveda z zamudo in se od prihoda v Beograd dalje prepustili tamkajšnjim organizatorjem. Kaj pa jim je drugega preostalo?! Da ne bi predolgo opisovali takšnih sodelovanj, naj raje s kratkimi izjavami članov zbora pojasnimo položaj:

— Navajeni smo, da nas tam, kamor nas povabijo, čakajo na postaji, ne pa da moramo sami iskati organizatorja in nazadnje stopiti skupaj in zapeti slovensko pesem, da ga sploh priključimo.

— Po dvanajstih urah vožnje v natrpanem vlaku naravnost na koncert in nato pozno ponoči v kasarno daleč iz mesta, kjer dobiš pogret krepek pasulj — za nežen želodec prav gotovo ni najbolje.

— Ni težava v tem, da smo bivali v kasarni, nerazumljivo nam je to, da na prireditvi, kjer nastopa veliko zborov, na primer Krsmanović, Ivo Lola Ribar, Koča Kolarov, nimaš nobene možnosti za srečanje, izmenjavo mnenj, vsaj bežno spoznavanje. To je vendar vsebinska napaka!

— Dobro organiziran je bil edino prvi večer, kjer so se zbori pred dokaj polno dvorano v Kolarcu predstavili s krajšimi sporedi. Za druga dva nastopa zares ne vemo, čemu sta bila namenjena. Predvsem zaradi zadnjega smo se veliko prejezili. Če bi vedeli, da bomo morali peti na play-back, bi ne šli niti v Španijo, kaj šele v Beograd!

— Zaradi tega zadnjega nastopa v Sava centru smo v Beogradu ostali dan dlje, imeli nismo niti vaje niti nam nihče ni povedal, kaj bomo peli, ko pa smo prišli na nastop z zborovskimi oblekami, so nas postavili pred dejstvo, da bomo vsi v kavbojkah in da bomo skupaj še z nekaterimi zbori odpirali usta na posnetek pesmi, od katerih jih nekaj niti ne poznamo.

— Mogoče je ta manifestacija za mnoga mladih v Sava centru veliko pomenila, saj so nekateri očitno uživali, za nas pa je bila strašno mučna. Morda smo bili nekoliko starejši od drugih, morda pa smo Slovenci res bolj hladni. Poleg vsega nam za ta tretji nastop niso hoteli plačati obljubljenega honorarja, ki je že tako in tako več kot simboličen, češ da nismo peli.

— Kot Slovenci smo se slabo počutili. Kot bi nas zaprl v kasarno in nas vozili naravnost na koncerte zato, da ne bi bilo kaj narobe. In na vprašanje, zakaj smo sploh tam, si lahko odgovorimo samo tako, da je bilo treba opravičiti število, da je bilo pač treba zapisati, da so nastopili glasbeniki iz vseh republik in pokrajin, šlo je skratka za videz jugoslovanstva.

— Sramota je, da ne moremo s ponosom govoriti o svojem sodelovanju na praznovanju tedna mladosti v Beogradu, da smo polni slabih vtisov in spominov. Beograd smo videli čisto slučajno, ker je bila v petek nogometna tekma, ki si jo je šofer našega avtobusa želel videti in nas je namesto proti večeru v Beograd odpeljal že ob treh.

— Prosili smo, da nam organizirajo ogled Dedinja, pa ni šlo. Ko smo čakali na nastop v Sava centru, smo stali pred hotelom Intercontinental in ko smo vratarja vprašali, če si lahko ogledamo vsaj avlo te moderne zgradbe, smo učinkovali kot totalni revčki, saj nas je premeril od nog do glave, odšel vprašat svojega šefa in ga pripeljal k nam. Ta nas je vprašal, če smo najavljeni. Kot bi si želeli ogledati strateški objekt? Žal nam niso ponudili možnosti za ogled niti ene beograjske znamenitosti in smo si hoteli sami organizirati vsaj pogled v notranjost Intercontinentala, pa nas še tja niso spustili!

— Zdi se mi, da je zelo res, kar je v Delu zapisal eden od umetnikov, ki je sodeloval na Dnevu mladosti, češ da je denarja za to praznovanje do-

RAZPIS

glasbenikom, posameznikom in skupinam, instrumentalistom in skladateljem sodobne improvizirane glasbe, sodobnega jazza, druge nove glasbe, art in free rocka, ambientane, elektroakustične glasbe ter vseh drugih sodobnih umetniških smeri, ki pri nas nimajo (finančne) družbene podpore in hkrati nimajo možnosti na komercialnem tržišču!

GLASBENA MLADINA VOJVODINE in GLASEENI ATELJE — STUDIO »BARBARO« (blizu Novoga Sada)

začnata s produkcijo, vezano na tovrstno ustvarjanje — možnost tiskanja plošč in kaset, različnega informativnega gradiva in besedil z omenjenega področja, organiziranje in posredovanje sodelovanja med glasbeniki, organiziranje glasbenih delavnic in koncertov ter morebitnega festivala tovrstne glasbe. Dela, ki bi jih radi posneli (kasete, trakovi), besedila ipd. željno pričakujejo na naslov:

**MO VOJVODINE
21000 NOVI SAD
JNA 35
(telefon: 021 621-478)**

MLADI MLADIM

GLASBENA MLADINA SLOVENIJE
GLASBENA MLADINA LJUBLJANE
sezona 1985/86
ciklus komornih koncertov
MLADI MLADIM

30. 10. 1985 ob 19.30

MARTIN BAJDE, vibrafon; RENATA NEUVIRT, klavir
program: Fink, Hačaturjan, Rimski-Korsakov, Molenhof, Kabalevski, Wiener

12. 11. 1985

Večer klasične glasbe za saksofon
OTO VRHOVNIK, saksofon; JEANINE KIES, klavir
Vladigerov, Hindemith, Creston, Noda, Feningstein, Haidmayer, Cibulka

3. 12. 1985

JURE JENKO, klarinet; ZORAN MITEV, fagot; BOJANA KRSTULOVIC, klavir, Srebotnjak, Tansman, Poulenc, Beethoven, Glinka, Misson

7. 1. 1986

Večer mladih skladateljev
Brina Jež-Brezavšček, Zdravko Lončarič, Mitja Reichenberg, Uroš Rojko, Maks Strmčnik, Tomaž Svete

4. 3. 1986

BOJAN GORIŠEK, klavir
Debussy, Messiaen, Crumb, Ives, Kumer, Turel

13. 5. 1986

MATEJA HALLER, flavta; DRAGO ARKO, violina; VLASTA DOLEŽAL-RUS, klavir, Bach, Reinecke, Martin, Petrić; Mozart, Beethoven, Brahms, Matičič

Mstislav Rostropovič in washingtonska filharmonija, CD, 20. september

Potreba po uvozu kompleksno izvajane glasbe je imela za posledico veliko dejanje, da se radovednosti žejnemu ljudstvu postreže z izbrano njo. Možnost uredniškega pričakovanja naredi svoje; biti zraven, prisoten in priboriti si »izbrano« kot del »poceni« ugleda postane nezamisljiv faktor, ki čisto pripelje do poteženosti, celo do navdušenja, da nekaj že mora biti v glasbi in ljudeh. Kaj, se sicer ne ve, ampak to niti ni važno. Morda nastopi dvom, da to ni to, v neki vsesplošni zamegljenosti meril pa tudi dvomu slabo kaže. Bolje, da ga ni, kaj bi delal zmedo.

Cenjeni čelist Mstislav Rostropovič je v Cankarjevem domu nastopal kot dirigent washingtonskega Nacionalnega simfoničnega orkestra. Teren za odzivnost je bil ob taki garanciji več kot dobro pripravljen, torej je skoraj zadoščalo, da je bilo slišati izvajalsko natančnost v vseh možnih odtenkih, komajda več kot to pa šele v sklepi točki koncerta, 5. simfoniji Sergeja Prokofjeva. Letukaj se je dalo razbrati nekaj netično ruske razdalje oziroma blage ironije do nagnjenosti k potenciranju bogastva ruske psihe, ironije, s katero se Prokofjev istočasno bistro izogne premočnemu spevu veličini. Prečiščenost njegove glasbe pa je seveda povsem nasprotna tisti, ki je lastna Debussiju; tu je klasicistična dirigentova obravnava pripomogla k moteči neokretnosti, zato je Rostropovičev Morje bolj spominjala na izsušeno močvarno. Tudi Berliozova uvertura Korzar ni ravno prepričala kljub blesteči igri in do konca izdelanemu pompu, tako da so se mi dirigentovi posegi v določene glasbene sklope, ki niso ravno zraščeni z njegovo usmerjenostjo, zdeli vprašljivi.

MIRJAM ŽGAVEC

Jan van Mol, orgelski recital, Cankarjev dom, 24. 9.

Nizozemski organist je v prvem delu predstavil dela dveh skorajda neznanih avtorjev: van Helmonta iz Bruslja (1715—1790) in de Trazenignesa iz Antwerpna (1744—1820). 6 fug prvega avtorja je bilo dovolj zanimivih, Sonata (ljubka klasična sonata) št. 6 v F duru iz »Concentus musici sex« drugega pa je bila neizrazita, neorgelska. V drugem delu je organist pokazal svoje sposobnosti v petih Bachovih orgelskih obdelavah in v slavni (») Toccati in fugi v d-molu (BWV 565), ki pa je zvenela preveč raz-

Letošnji mednarodni poletni festival v Križankah, ki je imel zelo dobro reklamo, saj so nas nanj vabili plakati, prospekti v agencijah in celo ne-zgrešljivi steber v strogem središču Ljubljane. Je bil pisan in številčno bogat. Priveditve so bile skoraj vsak dan, nastopilo pa je izredno veliko orkestrrov, folklornih ansamblov, komornih skupin, solistov in igralcev, za najmlajše celo lutkarjev, vendar je bila večina med njimi povprečnih. Kljub najboljšim namenom in velikim prizadevanjem organizatorjev pač še naprej — tudi pri nas — velja pravilo: za malo denarja malo muzike. Ker je nemogoče vse videti in slišati, pa tudi o vsem pisati, tokrat le nekaj vtisov.

Pri folklornih ansamblih, če povabiš najboljše, kot so Lado. Kolo in naše tri imenitne skupine, ne moreš zgrešiti. Tudi lastne glasbenike dobro poznamo in vemo, da bosta oba ljubljanska orkestra lepo zazvenela, da Trio Lorenz, blokflavist Klemen Ramovš, ansambel Camerata Slovenica ali pa flavtist Cveto Kobal, naši pevski solisti in okteti ne bodo zatajili. Še posebej tisti v »izvozu«, kot na primer Miha Pogačnik, vedno znova navdušujejo občinstvo. Ob tem moramo povedati, da je škoda, da zaradi boleznih ni nastopila naša mezzosopranistka, ki deluje v Nemčiji, Marijana Lipovšek. Saj smo se mnogi veselili ponovnega srečanja z njo. Precej teže pa je s tujimi gosti, ki jih največkrat povabimo na podlagi prospektov in priporočil, ne da bi jih lahko prej slišali in videli. Z vzhoda navadno ne pošiljajo povprečnih glasbenikov in lahko od njihovih koncertov veliko pričakujemo. Tako so tudi letos člani kvarteta Borodin nudili velik umetniški užitek. Zato pa je japonska skupina precej razočarala. Pričakovali smo, da bomo imeli redko priliko slišati nekaj več te, nam resnično oddaljene glasbe, ne le tiste ljudske, ki sem in tja še pride do nas ampak tudi njihove umetne, današnje glasbe, saj imajo Japonci nekaj odličnih, v svetu znanih sodobnih skladateljev. Z ne-logično sestavljenim sporedom, ki nas je razveselil z Bachom za violino solo pa italijanskimi arrijami ob spremljavi klavirja ter za popestritev z nekaj nezahtevnimi japonskimi skladbicami, so nam glasbeniki očitno želeli pokazati, da tudi oni znajo izvajati zahodnoevropsko glasbo. Škoda!

Večina koncertov, predvsem komornih, ni bila posebno dobro obiskana, zato pa velika imena še vedno vlečejo. Na koncertu Sloven-

skega okteta z Nicolajem Geddo se je v stolnici trlo poslušalcev, želnih lepih melodij. Takšnega glasbenega dolgčasa, vsaj za zahtevnejša ušesa, že dolgo ne. Naš okteti je sicer ubrano odpel vse pravoslavne cerkvene pesmi, ki so bile na sporedu, zato pa sem si pri prodornem, a prav nič več stabilnem glasu Nikolaja Gedde želela, da bi na njegovem mestu stal kak mlajši, morda manj znan, a zato boljši pevec. Očitno so našemu poslušalcu še vedno pomembnejša imena kot glasba sama! Srečnejšo roko so imeli organizatorji pri Američanih, ki so pravi virtouzi (na primer Vocal Arts Ansambel), zato pa je bil program bolj ali manj glumaški in nezahteven.

Ne smemo mimo mladinskih orkestrrov, od katerih je eden sodelovanje odpovedal, drugi, ki deluje pod okriljem Glasbene mladine v Antwerpnu, pa se je kar dobro odrezal. Pred maloštevilno publiko ga je igranje na prostem (v predverju Križank) najprej zmedlo, nato pa se je dodobra vživel in v drugem delu koncerta imenitno izvedel Scherzo svojega rojaka, ki je prijetno skladbo napisal prav zanj, nato pa še redko slišano 4. simfonijo Glazunova. Posebej moram omeniti imenitna 22-letna solista — fagotista in klarinetista, ki sta v prvem delu koncerta profesionalno in muzikalno odigrala koncert Karla Stamiza.

KAJA ŠIVIC

JESENSKE SERENADE

September je mimo in tako so mimo tudi Jesenske serenade, ki so že po tradiciji nekakšen most med prireditvami Festivala v poletni vročini in tistimi v novi koncertni sezoni, ko nas že vleče v zakurjeno dvorano. Jesenske serenade so večeri v prijetnem okolju, celo malo nenavadnem atriju Trubarjevega antikvariat, ko nas štiri večere s svojim muziciranjem razveseljujejo komorne, mnogokrat kar nenavadne zasedbe.

Skrb prirediteljev (letos so bili to Glasbena mladina Ljubljane, Glasbena mladina Slovenije, Trubarjev antikvariat in Moderna galerija) še posebej velja domačemu poustvarjalnemu podmladku. Pokazalo se je, da dovolj živo oblikuje svoje glasbeno dožemanje. Predvsem je to prilžnost za mlade umetnike, da lahko nastopajo, morda pa je prav srenadni večer začetek poti k nadaljnji uveljavitvi. Sami namreč kaj radi potarnajo, da imajo premalo možnosti za javno muziciranje.

Tako so tudi letošnji program zapolnili predvsem mladi.

5. SEPTEMBRA

Na prvem večeru se nam je predstavila mlada čembalistka Tjaša Požar. Lani je diplomirala na akademiji v Zürichu, v razredu za čembalo. Zdaj pa tam nadaljuje študij v mojstrskem razredu. Svoj koncertni večer je pripravila prav na čast velikim trem mojstrom, slavljencem letošnjega Evropskega leta glasbe. Tako smo slišali šest sonat za čem-

balo D. Scarlattija, Händlovo suite v f-molu in Toccatu v G-duru BWV 916 J.S. Bacha. In res lahko rečemo, da nam je v neponovljivem večeru dala največ, kar je lahko izvabila iz čudovitega instrumenta.

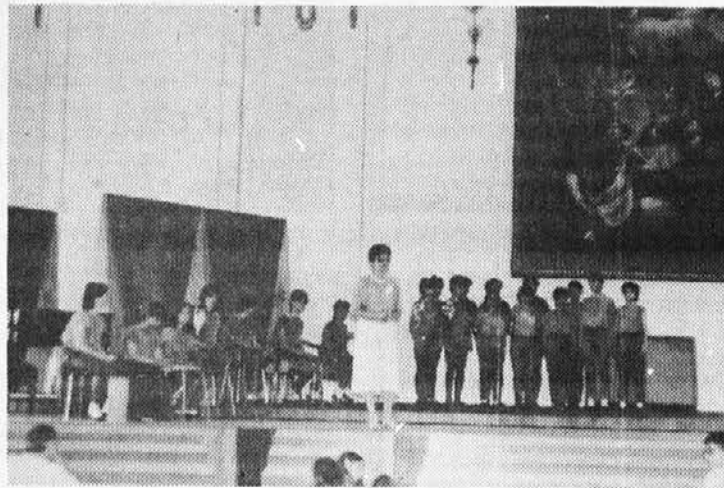
9. SEPTEMBRA

Violinist Tomaž Lorenz, kitarist Igor Saje in harmonikar Ernő Sebastian so poskrbeli, da se je izkušnja s posebnimi zasedbami ponovila v ponedeljek, 9. septembra. Povezava harmonike in obeh strunskih glasbil se je pokazala kar »izzivalno«. To sta v duu že kar na začetku pokazala Lorenz in Sebastian. Takoj nato sta Sebastian v Truhlarjevem »Prepiru«. Sam je nastopil le Sebastian v Ramovševi skladbi »Za harmoniko«. Večer so sklenili z igrivim in zabavnim ciklusom V. Trojana »Cesarjev slavec«. Tako so nas z glasbo popejljal v svet v pravljic, ki jih z enakim zaščenenjem poslušajo staro in mlado.

12. SEPTEMBRA

Tretji večer v antikvariatu sta pripravila flavtistka Helena Poles in Žarko Ignjatovič. Večji del koncerta sta namenila kar solističnemu igranju in sta v duu nastopila le na začetku in na koncu. Uvodna skupna točka je bila zajetnejša Correllijeva Sonata. Najmočnejši in najbolj zajetni točki flavtistke sta bili Sonata v a-molu C.Ph.Em.Bacha in Hindemithovih Osem skladb. Ignjatovič je

nadaljevanje = Telegrami

ORFFOV SIMPOZIJ V SALZBURGU

Kako otroci lahko ustvarjajo in poustvarjajo glasbo, sproščeno in domiselno improvizirajo, pojejo, plešejo in igrajo, če jim njihovo ustvarjalno fantazijo zna sprostiti strokovno usposobljen glasbeni pedagog! Nekaj takšnih primerov ter še veliko drugih zanimivosti smo doživeli na letošnjem Simpoziju z naslovom Orffov Schullwerk, (Orffov Schullwerk je zbirka zvezkov, ki jih je zasnoval avstrijski skladatelj Carl Orff. Zvezki vsebujejo primere muziciranja in petja ob Orffovih glasbilih in se uporabljajo kot modeli, ki učitelju pokažejo pot k spodbujanju otrokovega glasbenega ustvarjanja. Značilno je, da se opirajo na najbolj elementarne prvine glasbe posa-

meznih dežel; zbirka je namreč prirejena za različna glasbena okolja (izdali so jo v Kanadi, ZDA, Španiji, Portugalski, Holandiji, Českoslovaški in celo na Japonskem)) v svetu bodočnosti ki je potekal od 28. junija do 2. julija v Salzburgu v organizaciji tamkajšnjega Orffovega instituta oziroma visoke šole za glasbo in upodabljaljočo umetnost Mozarteum. Podobne simpozije organizira institut vsakih pet let in nanje povabi vse svoje nekdanje študente, bodisi kot poslušalce bodisi kot aktivne udeležence v programu simpozija. Za slednjo obliko sodelovanja se je letos ponovno odločila glasbena pedagoginja Ida Virt, ki je pred leti sama študirala in kasneje poučevala

na tej priznani ustanovi; vse od svoje vrnitve v Trbovlje pa ob običajni glasbeni oziroma zborovodski dejavnosti na šoli dela tudi z Orffovo skupino. To je nekakšen krožek, kjer se ne učijo le »podajanja« glasbe, ampak si zastavljajo zanimive naloge, npr. izmisliti si k besedilu pesem, k pesmi spremljavo, k plesu glasbo ipd., dejavnosti, ki spodbujajo otrokovo ustvarjalnost. Program, ki ga je predstavila skupina devetnajstih deklet (od 5. do 8. razreda), je pritegnil zanimanje poslušalcev predvsem zaradi spretnosti uporabe melodičnih, ritmičnih in gibnih elementov ljudske krajine. Vrstile so se večglasne pevske točke, petje in ples ob spremljavi Orffovih glasbil, plesna improvizacija ob instrumentalni točki kljunastih flavt (frulic), višek pa je dosegla zaključna pevsko-instrumentalno gibna točka, prežeta z makedonsko ritmiko in melodiko. Nekajkratna ponovitev programa med simpozijem je pri udeležencih spodbudila odobravanje in pohvale. Ta skupina je bila namreč edina in tudi edinstvena glede na starostno strukturo otrok kot tudi na način dela z njimi (na odru so ves program izpeljali sami, brez »vidnega« vodenja mentorice), saj smo »ustvarjalne« programe lahko srečevali le med skupinami mlajših otrok (nižja stopnja) ter med študenti oziroma udeleženci krožkov na Orffovem institutu. Vrstila so se še predavanja in debate, razstava Orffovih glasbil, ki jih izdeluje tvrdka Studio 49, razstava likovnih del, ki jih je spodbudila Orffova glasba. Obiski večernih koncertov, pretežno prežetih z deli pokojnega mojstra, pa so dajali vtis, da je ta genialna osebnost vtišnila močan vtis na vse, ki gojijo njegove ideje, hkrati pa spoznanje, da so le redki tisti izbranci, ki jim znajo slediti.

DARJA FRELJH

gano zaradi pretirane non-legato igre. Za dodatek je van Mol zaigral še dve Bachovi skladbi. Solidno.

TOMI

Velika dvorana CD, 30. 9. 1985. Filharmonija mladih iz Beograda, dirigent Anton Kolar, spored: Dvorak — Slovanski ples št. 8. Mozart — Koncert za rog in ork. št. 1-Rondo. Smetana — Vltava, Mozart — Koncert za violino in ork. št. 5. Gershwin — Rapsodija v modrem ter Kraljevi valček. J. Straussa. Mladi beogradske filharmoniki, edini stalno delujoči mladinski orkester v Jugoslaviji, so s svojo turnejo, v organizaciji glasbene mladine, ki jo je začel s tremi razprodanimi koncerti v veliki dvorani Cankarjevega doma, privedel pravi boom — posnetek enega od koncertov bomo lahko videli na ljubljanski televiziji.

Kaj več o orkestru, mladih solistih, predvsem o fenomenalnem osemletnem violinistu Stefanu Milenkoviću, in njihovih nastopih pri nas preberite več v naslednji številki naše revije.

KŠ

Velika dvorana CD, 13. 9. 1985. RTV orkester, dirigent Anton Nanut, spored: 4. simfonija za godala L. M. Škerjanca in 5. simfonija G. Mahlerja. Tokrat so simfoniki RTV Ljubljana proslavljali 30. obletnico obstoja. Lična programska knjižica nas je seznanila z imeni in delovanjem vseh dosedanjih zaslužnih dirigentov, godbenikov orkestra in z vsemi uspešnimi gostovanji doma in na tujem. S sporedom so se simfoniki dostojno oddolžili domači tvornosti, ob kateri so nenehno rasli, ki jo ves čas bogato vključijo v svoj repertoar. Pred polno dvorano je orkestru dirigiral njegov sedanji vodja Anton Nanut, ki se je najbolj razživel ob dramatični Mahlerjevi 5. simfoniji.

PŠ

Velika dvorana CD, 27. 9. 1985. orkester SF, dirigent Milan Horvat, solistka Dubravka Tomšič Srebotnjak, spored: Domovina M. Lipovška, Koncert za klavir in ork. št. 24 v c-molu W. A. Mozarta in Petruška I. Stravinskega. Koncert je bil lep začatek sezone, spored sestavljen iz kvalitetnih del in izvedba odlična. Ne ravno optimistični glasbi simfonične pesnitve M. Lipovška, ki podoživlja težke trenutke naše preteklosti, je sledil Mozartov koncert v tako precizni in lepo speljani izvedbi naše pianistke, da se sprašujem, zakaj za take koncerte ni vrste tja skozi pohod Cankarjevega doma od petih zjutraj pa do večera. To vrsto bi zaslužila tudi zadnja točka sporeda, briljantna skladba s toliko glasbenimi domisljicami, da imajo glasbeniki na odru in poslušalci v dvorani zares kaj početi!

KŠ

Vsako poletje privablja Verona na tisoče turistov. Pa ne samo zaradi zanimivih starih zgradb, spomenikov, znamenitih zaljubljenecv Romea in Julije, ampak tudi zaradi opernega festivala. Predstave dobijo še poseben čar, ker niso postavljene v običajno operno hišo, ampak v starodavno rimsko areno, ki lahko sprejme tudi do 25 tisoč obiskovalcev. Običajno je polna do zadnjega kotička, zlasti če gre za opere iz železnega repertoarja. Vstopnice so vsaj za naše razmere precej drage, toda razpoloženje v areni je vedno takšno, da se ga spleča doživeti. Letos poleti so se zvrstile tri Verdijeve opere: Trubadur, Attila in Aida ter balet Giselle.

Operne predstave se pričenejo ob 21. uri, vendar pa občinstvo zasede prostore (gradinate) že nekaj ur po prej. Pred predstavo in med odmori se nenehoma razlegajo po njej klci prodajalcev, ki ponujajo osvežilne napitke, sendviče, operne librete... Razgibanost na »gradinatah« člo-

DVA VEČERA V VERONSKI ARENI

veka zaposli, da opazuje dogajanje okoli sebe. Počasi se stemni, še tretjič se z odra zasliši gong, prižgejo se svečke v rokah obiskovalcev in predstava se prične. V areni sem slišala Trubadurja in Attilo, ki so ga letos v areni sploh prvič uprizorili.

Trubadur je bil razočaranje, kar so poslušalci tudi glasno izrazili. Pevci niso bili prepričljivi, intonacijsko negotovi (Elena Mauti Nunziata, Giuliano Cianna, Matteo Managuer). Izjema je bila Ludmila Semciuk v vlogi Azucene. Tudi orkester je slabo opravil svojo nalogo, poslušalci pa so dirigenta Reynalda Giovanettija celo izžvižgali. Zato pa je bila premiera

Attilo prijetno presenečenje. Stari mojster Nello Santi je vse drugače vodil orkester in sijajne soliste (Bonaldo Giaiotti, Silvano Carroli, Maria Chiara, Veriano Luchetti) ob prepričljivi in učinkoviti sceni Ludiana Ricceria ter v sijajni režiji Giuliana Montaldoja. Predstava je na novo odkrila Verdija, njegovega mojstrstva tudi v operah, kot je Attila, kakršne so očitno kar po krivici premalokrat na sporedu. Tako smo ob Attili spet doživeli enega izmed zvezdnih večerov v areni, ki po pravici navdušujevo množice opernih navdušencev vsega sveta.

LUČKA WINKLER

V zanosu zgodovine Žalec, 29. 9.

Zgoraj zapisano »geslo večera« ni obetalo veliko, pač le množico drugorazrednih odmevov na totalitarni rock Laibacha. Vseeno pa prirozišča preseka štajerskega alterrocka nisem zapustil nezadovoljen. In to predvsem po zaslugi dveh skupin in enega »one man banda«. Tako je prijetno presenetila celjska **Loikalna TV**, katere zvok je danes prav prepričljivo trd, repetitiven, canovsko bizaren, v njega pa se zelo dobro vpne učinkovit saksofon. Tako na trenutke zavzveni prav močno. Podobno velja za mariborski **Center za dehumanizacijo**, ki pri obdelavi industrijskega trušča uporablja orožje iz odtrganih beefheartovskih in delno tudi punkovskih arsenalov, tako da ima v svoji »sfuzlanosti« precej več skupnega s kakšno zgodnjo fazo Pere Ubuja kot pa s standardnim slovenskim držrockom. Prezreti pa ne gre tudi (prekratkega) nastopa **Maria Marzidovska**, kulturnega slovenskobistriškega post-industrijska-minimalista, katerega kontrolirano oblikovanje poznoindustrijskega kaosarada je bilo ob nepretencioznem nastopu prav prepričljivo, nekako v okvirih »zlatih let godbe najbolj znane industrijsko-rockerske založbe Industrial Records.« **PBC**

Gorica je bila v zadnjih dneh avgusta tudi letos prizorišče **24. mednarodnega tekmovanja pevskih zborov Cesare Augusto Seghizzi**. Štiridnevna predstavitev 12 zborov, ki so se pomerili v petju polifonije, 14 zborov, ki so tekmovali v folklorni zborovski pesmi ter 6 manjših vokalnih skupin je delovala le kot blede podoba nekdanjega goriškega mednarodnega srečanja. Nižji kakovosti petja se je pridružila neobjektivnost strokovne žirije in končni »izid« tekmovanja je sledeči: v »polifoni« kategoriji so blesteli pevci iz Nemčije, Italije in Avstrije, v kategoriji zborovskih priredb ustnega izročila so največ točk prejeli pevci iz Madžarske, Romunije in Nemčije, med vokalnimi skupinami pa so najvišjo nagrado »osvojili« člani Ljubljanskega okteta. Lep uspeh na goriškem pevskem festivalu je dosegel tudi moški zbor Lesarji Slovenije iz Logatca, ki je prejel dve tretji nagradi. Več pohvalnih besed pa bi lahko zapisali o 3-dnevem posvetu o glasbeni vzgoji v šolah, ki ga je v okviru Seghizzija pripravilo Goriško zborovsko združenje. Glavna zamisel posveta — predavalo je 12 strokovnjakov iz vse Evrope — je bila: otroka ne smemo vzgajati v »tehnično-glasbeni produkt«, ampak v njem razvijati smisel za estetiko, poslušanje in ustvarjanje. Žal se je posveta udeležilo le malo slovenskih pedagogov.

TATJANA GREGORIČ

GORIŠKO POLETJE 85

Tako lepe dneve sem preživel v Novi Gorici, da jih ne morem spustiti v pozabo. Zato odmev. Srečal sem se z občutkom novega prijateljstva, skupnega ustvarjanja, fizičnega dela, pa tudi z ljudmi — malomeščani.

Nedavno je bilo dokazano, da med prebivalci Nove Gvineje še živijo ljudje na stopnji kamene dobe. Zato ne napadam nikogar. Znano pa je, da malomeščanstvo izhaja iz človeške narave, če se ta znajde v civiliziranem okolju.

Veliko lepše nam zveni besedni sklop goriško poletje kot Goriško kulturno poletje, kajti besedo kultura so si izmislile generacije malomeščanov, ki si poleg apetita; spanja, spolnih zahtev in nagona po družabnosti želijo tudi svoje umetnosti, brez katere »ne morejo«. Denar imajo, zato jo lahko kupijo v obliki primerno uokvirjene slike, abonmajske kartice, plošče z »lepo« glasbo... Poskrbijo pa tudi za svoje nadebudne potomce, ko jim v osnovni šoli z eno uro glasbenega osveščanja na teden, v srednji šoli pa le z enim letom podobno ponudijo vpogled v neskončne širjave lepote. JUHUHU!

Mladega fanta, lepo, mlado, kot glista vitko dekle, z okusom mm, obdaja nepremagljiv strah pred novim in nepreverjenim na področju umetnosti. Kakšna škoda in sovražnost do vsega razburjivega, obdanega z ustvarjalnim aktom, in kakšno veselje, da je takih usmiljenja vrednih na Goriškem malo. S tem nikakor ne mislim senčiti naslova Goriško kulturno poletje, pod katerim so se vrstile prireditve. Želim samo opozoriti, da živimo v času, ko je beseda kultura k sreči izgubila svoj vseobsegajoči in odrešujoči pomen. GKP to dokazuje: ponuja necelofansko in »nezapakirano« izražanje mladih ustvarjalcev gledalcev in poslušalcev omogoča prisotnost ob nastajanju določenega projekta, vsem daje možnost organizacije dogodkov, pridružuje pa si pravico biti »nekulturno«.

Zato upam, da bo naslednje poletje še bolj vroče, z več žebli in lepenke za Milovana N., z več plesišča za Silvana G., z več luči za Bora T., z več filmi za Rajka B., z več kabli za Dragija L., za več prostora za Marka P., pa z več razumevanja za Tatjano, Bobija, Stojana in za vse druge znane znance.

Pripis za vse, ki se čutijo odgovorne za naslednje poletje. »Gorica, mi smo vaše rože.« so rekli otroci v zvočno-gibnem dogodku, ki se je odvijal v borovem gozdičku za

občinsko stavbo. Ne bi bilo lepo, če bi morali to misel spremeniti v »Gorica, mi smo vaše rože zla.«

ALDO KUMAR

ZAPISNIK OPAZOVALCEV Z DNE 25. 8. 85

Osrednje prizorišče, prostor pred novogoriškim kulturnim domom, je po osemdnevem bolj ali manj kulturnem utripu ponovno našlo svoj »mir«. A številni Novogoričani, ki so večere preživeli v sicer neformalnem središču svojega mesta, so v tednu prireditev na prostem ponovno dokazali, da si takih srečanj želijo, in ne nasprotno da si želijo tišine v mestnem jedru. In čeprav je bil program velikokrat kakovostno vprašljiv in je zato prinašal večne dileme o poslancih kulture, je GKP 85 doživelo še eno uspešno rojstvo. Na prireditvenem prostoru, velikokrat pa tudi izven njega, so se predstavljali ustvarjalci in poustvarjalci najrazličnejših umetniških hotenj — od amaterjev do profesionalcev. Prek 270 udeležencev letošnjega GKP je tako v Novo Gorico vpelo zelo raznoliko podobo »kulturnih« predstav in s tem

tudi raznolika pojmovanja in predstavljanja kulture same.

V že utečenih filmskih in gledaliških predstavah so s svojo neobičajnostjo javnost pretresali oblikovalci performerjev in glasbenih eksperimentov. Prav s temi »nenavadnimi, čudnimi mladeniči« pa je Nova Gorica postajala iz dneva v dan bogatejša za nekaj ustvarjalnih izrazov. Na žalost pa so izdelane likovne skulpture, razstavljene pred novogoriškim domom kulture, že prvi dan po GKP-ju izginile (neznanci so jih čez noč uničili). Ostala so le poslikana tla najmlajših in spomin na t.i. »kulturni direndaj« zadnjih dni avgusta. Novogoriška kultura, kakršno nosi s seboj tradicija, se bo ponovno preselila v zaprte prostore... in s svojo, včasih tudi vprašljivo vrednoto, ostala skrita najširši množici. Skrita v tolikšni meri, kot so jo številni sooblikovalci GKP-ja želeli razkriti. Po budnik in nosilec že tretjih goriških poletnih kulturnih dni, občinsko društvo Glasbene mladine Nova Gorica, je namreč prav zaradi te skrivnosti v umetniškem delu in delovanju želel oblikovati odprt, globlji program. Drugače posredovana kultura, ki lahko s preveliko sproščenostjo postane tudi nekultura, ni povsod padla na plodna tla... eksperimentiranje v svetu umetnosti in, to pred očmi ljudi z ulice, je Novogoričanom vendar še deveta vas. Pot do nje je zavita v meglo in vesoljni čas... Zato pa je bila prav ta sproščenost, možnost mimoidočih, da nastopijo, in izpoved kreacije na javnem mestu, toliko bolj odmevna med samimi udeleženci GKP 85. **TATJANA GREGORIČ**

KERKRADE 85

Po celoletnem delu in uspešni koncertni sezoni se je začel Celjski godalni orkester v začetku julija pripravljati na svoj najvažnejši letošnji nastop v okviru Mednarodnega tekmovanja simfoničnih in komornih orkestrrov v Kerkraedu na Nizozemskem. Kljub veliki vročini in poletnemu razpoloženju smo zelo intenzivno vadili prav do odhoda na dolgo in kar utrudljivo pot. V Kerkraedu so nas gostitelji prisrčno sprejeli. Že »zgodaj« naslednje jutro smo imeli prvo vajo. Groza! Ta namreč ni preveč obetala. Vseeno pa je bilo toliko boljše popoldne, na koncertu, kjer smo se predstavili s Štirimi ljudskimi pesmimi Janija Goloba in z Dvorakovo Sere-nado za godala. Poslušalci so naš nastop z navdušenjem sprejeli. Tričlanska žirija pa nam je v pisnem sporočilu med pohvalo pokazala tudi napake. Osvojili smo bronasto odličje, kar je za orkester velika spodbuda. Naslednji dan smo imeli koncert v gradu Hoensbroek. V idilčni grajski

dvorani smo izvedli Uverturo v h-molu J. S. Bacha s solistko Barbaro Mikulo in Concerto Grosso op. 6. G. F. Haendla, v katerem smo kot solisti sodelovali Radovan Marin (vodja orkestra), Marko Župan in jaz. Od domačih del smo izvedli Pet skladb za orkester Daneta Škerla s solistom Boštjanom Župančičem.

V okviru festivala, ki je potekal med petim in osemindvajsetim julijem, smo si ogledali tudi tipičen ameriški spektakel na stadionu, kjer smo spremljali paradu vseh »naj, naj« skupin iz celega sveta. Veličastno! Tudi to mora biti. Sam festival je dokazal, da glasba ne pozna meja, in da ne zapostavlja sproščenega amaterskega pristopa. Res je, da v poletnih mesecih redno obiskujem poletne tečaje, vendar mi je tudi sodelovanje na tako veličastnem shodu glasbenikov vsega sveta mnogo pomenilo. Le škoda, da so taka doživetja redka in tako daleč!

IGOR ŠVARC

SAALFELDEN 85

Razvpita jazzovska središča, ki nas neprestano zasipajo s koncertnimi informacijami o nastopih glasbenih zvezd svetovnega formata, imajo tudi svoje senčne plati. Tako se je letos ob dokaj zgoščinem saalfeldenskem programu festivala jazza dogajalo to, da si je publika dovoljevala mnogo preveč za vrst glasbe, ki jo je prišla poslušati. Nepristni izpadi veseljakov, predvsem pa neusmiljeno ploskanje in klicanje za dodatke, ki se je vlekle v nedogled, so nas zelo motili pri poslušanju skladb; nehoti si dobil vtis, da glasba ni tako važna kot to, da se »žurira«.

Organizator festivala je sicer enkrat z odra res naprosil občinstvo kulturnejšega obnašanja. Še zdaleč pa ni npr. poskrbel, da bi razgrajali med koncertom razgrajali pred šotorom in ne v njem. Potrudil pa se je, recimo, da koncerti niso nevšečno zamujali, kar se pri festivalih velikega formata rado dogaja.

Kaj se je torej dogajalo na odru? Na žalost sem zamudil nastop menda odličnega newyorškega **29th street sax quarteta**, ki je festival otvoril. Sledil je nastop kitarista **Johna Mc Laughlina**, ki ni ravno presenetil s kakšno novostjo v svojem nekoliko melanholičnem igranju. Vsekakor dober in živahen nastop je bil **Special Edition Jacka de Johnetta**, ki sta mu pomagala **David Murray** (tenorsaksafon) **Howard**

Johnson (tuba) in še drugi. Manj sem bil zadovoljen z nastopom zasedbe **Moire** saksofonista **Trevorja Watta** saj je za tako zmes spontanosti in swinga, kot jo je ponujal Watts, zaveda delovala preveč kaotično in premalo izrazito.

Sting, ansambel violinista **Leroya Jenkinsa**, nas je zasul s spevnim, toplo lahkotnim in električno obarvanim swingom; lahko zapišem, da je po svoje očaral celotno saalfeldensko občinstvo.

Nastop saksofonista **David Murray** je bil lahkoten, a izvrsten, k čemur so dodobra pripomogli **Don Pullen** pri klavirju, **Reggie Workman** z basom in **Ed Bleckwell** z bobni.

S precejšnjim spoštovanjem smo pričakovali tudi morda največjo zvezdo festivala nastop trobentača **Dona Cherryja**, ki je poleg saksofonista **Carlisa Warda** s sabo pripeljal tudi tolkalca **Nana Vasconcelosa**. Vendar se nam je zdel mojster **Cherry** nekoliko utrujen in iz forme, kakršnega poznamo sicer. Morda najenergičnejši je bil kvartet kitarista **Jamesa »Blooda« Ulmerja**, ki je nastopil z zares izvrstnim tenorsaksofonistom **Georgeom Adamsom**. Njihov nastop se je zavlekel v sobotni večer.

Dino Salluzi se je v solo nastopu predstavil z mešanico etnične glasbe in latinskoameriške, zaigrano lahkotno in energično. **Carla Bley** si

Fotografiral: MIHA ŠKERLEP

je za Saalfelden sposodila nekaj glasbenikov pri avstrijski **the Vienna Art Orkestra**, sicer izvrstnih instrumentalistov, ki pa se niso najbolj ujeli v njen koncept in pa v igranje glasbenikov, ki jih je pripeljala s seboj. Morda najboljši in najpolnejši je bil nastop kvinteta **Davea Holanda**, ki je v tej sezoni pri ECM-u izdal s to zasedbo tudi novo ploščo. Kvintet se sprehaja od streama do swinga, brez zadrege atribuirja svoje glasbene izkušnje s tega področja, vanje vpletat trenutke razneženosti pa tudi divjega nabijanja. Koncept skupine **Dave Holland Quartet** ni glasbeno revolucionaren, a je na celem festivalu izzvenel najbolj prepričljivo, saj tudi drugi glasbeniki niso prinesli napredaj kaj posebnega novega. Edino **Microscopic Septett**, newyorška zasedba, je poskusila ironično interpretirati nastop starega cool jazz ansambla, vendar so bili preslabotni (v glavnem izrazu), da bi si lahko dovolili toliko ironije. Festival se je končal z mašilnim nastopom **Annie Whitehead**, pozavnistke iz Londona, ki bi ga lahko mirno črtali s sporeda.

JAKA FÜRST

JAZZOVSKI POP VRH — HOLLABRUN 85

čvrsto zgradbo vsake skladbe, ki ne dopusti, da bi poslušalec ostal pasiven. Njen ritem ima v sebi nekaj ritualnega in bolj animira človekove občutke kot pa misli.

Sicer pa se je na velikih festivalih jazza nemogoče posvetiti vsem nastopajočim. Škoda je, da so tedaj ponavadi zanemarjena manj zveneca, a še kako zanimiva imena, tokrat **Steve Lacy**, **Urbanak Dudziak**, **Bob Moses** in **Joanne Brackeen**. Ob tem je festival zbudil vtis, da trenutno v velikem jazzovskem svetu prevladujeta dva tokova. Prvi vodi v tradicijo bebopa in drugih smeri po drugi svetovni vojni (**Tommy Flanagan**, znova **Pharaoh Sanders**, **Modern Jazz Quartet**, ...) drugi pa navezuje jazz na razvoj popularne glasbe. Tu ne smemo prezreti ame-

riške skupine **Lounge Lizards** in njenega ironičnega, malce kaotičnega rock-swinga. Občutje je podobno tistemu iz »alternative glasbe«, le manj grobo in bolj zmedeno je. Odličan nastop. Tudi južnoameriška glasba ostaja na površju jazz dogajanja, kar so dokazali **Astrud Gilberto**, **Airto Moreira** in **Flora Purim band**. Pri tem pa je jasno, da je bil Hollabrun jazz summit usmerjen k čimvečjemu dobičku, tako da po njem ne moremo sklepati o celostni podobi svetovne jazz scene. Torej. Če hočete slišati »vsakega po malo« in se še malo povesečiti, pojdite drugo leto v Hollabrun. Pa četudi daje ta — kot vsi veliki festivali — nekoliko sejmarski vtis.

MARKO BOH

Telegrami

Glasbena delavnica, velika dvorana Cankarjevega doma, 15. in 16. september

V teh dveh dneh je v CD pod nazivom »Glasbena delavnica« potekal cikel predavanj o glasbi Bacha in Scarlattija. Zvrstilo se je sedem predavanj domačih in dveh tujih (iz Italije) predavateljev. Predavanja so bila na kvalitetno visokem nivoju, ob tem pa nazorna in razumljiva. Njihove teme so bile zanimive: o italijanski glasbi do Scarlattija, Frescobaldijevih »Fiori musicali«, o uglasčevanju čembal, več pa jih je bilo neposredno vezanih na glasbo Bacha in Scarlattija. Tudi zvočnih primerov je bilo dovolj. Oba dneva so bili na odru razstavljeni čembali Borisa Horvata. Vstop za vsa ta predavanja je bil prost, kljub temu pa je bil obisk porazen (le od 10 do 25 ljudi), čemur je bil verjetno glavni vzrok slaba publiciteta.

TOMI

Ljubljana se poleti spremeni v zapano podeželsko mesto. To duhovno mrtvilo je nekega vročega avgustovskega večera dodobra razgibal sekstet **Miladojka Youneed**, ki je na Ajdovščini zaradi odhoda dveh članov na služenje vojaškega roka priredil posvilen koncert. Njegova glasba je izvorna in bi jo le težko vtaknili v predalčke, vendar je čutili vzore črne avantgarde šestdesetih let, rocka in sodobnega punk jazza. Obadva solista — tenorsaksofonist **M. Marolt** in altsaksofonist **U. Urbanija** — sta pokazala veliko uigranost, slednji pa tudi presenetljivo drzno in ritimčno dobro umeščeno fraziranje, ritemska sekcija — kitarist **B. Romih**, basista **M. Lovrič** in **I. Ožbolt** ter bobnar **D. Kašnar** — je bila solidna. Ponoven dokaz, da je to poleg **Quatebriga** — trenutno ena najobetavnih mladih slovenskih jazzovskih zasedb. PA.

HAZEL O'CONNOR, HALA TIVOLI, 16. 9. 1985

Cankarjev dom očitno tudi v novi sezoni nadaljuje s »svetlo tradicijo« zgrešenih rockovskih koncertov. **Hazel O'Connor** že v svojem najbolj uspešnem obdobju, v časih srednje uspelega filma **Razbitno steklo**, ni bila kaj več kot drugorazreden odmev na **Lene Lovich**, do danes pa se je razvila le v ceneno barsko pop-rock pevko. Kljub temu, da je **Hazel** izvajala v glavnem svoje stare in preverjene hite iz filma, so ti v prearanzirani in nekajkrat bolj razvodeneli obliki še bolj odbijali kot prej. Ob tem pa se »punca« v petih letih še vedno ni naučila peti. Tako je edini svetli vtis na nastopu pustila le njena saksofonistka **Claire Hurst**, ki je z energičnim in polnim zvokom mlahavi odrski bljužgi vsaj nekajkrat dala malce več elana.

PBC

Napovedujemo

Cankarjev dom, Ljubljana, 10. do 3. oktober — mednarodni bienale VIDEO CD 85 (z multimedialnimi projekti Borghesie, Rano in Nostalgicnim izrazom). 11. oktober — zeleni abonma — simfoniki RTV Ljubljana s solisti (Bach, Beethoven), 16. oktober — Woody Shaw in Tone Janša Kvartet 19. oktober — iz cikla Slovenski komorni ansambli — Monika Skalar (violina), Mile Kosi (viola), Ciril Škerjanec (violončelo) in Aci Bertonec (klavir) — (Schumann, Fauré), 21. oktober — Mednarodni mojstrski ciklus — Michael Ponti (klavir) (Beethoven, Brahms, Chopin, Liszt), 23. oktober in 24. oktober — Gostovanje Opere in baleta iz Brna (Smetana: Branderburžani na Češkem (opera), Trojan: Sen Kresne noči (balet)), 27. oktober — Freska Viva — OKUD Ivo Lola Ribar in Renesans, 29. oktober — Trio Gallus Consort (Miloš Pahor, kljunasta in baročna prečna flavta, Dina Slama, čembalo, Irena Pahor, viola da gamba), (Haendel, Bach), 30. oktober — Mladi Mladim — Martin Bajde (vibrafon) in Renata Neuvirt (klavir) — (Fink, Hačaturjan, Molenhof, Kabalevski, ...)

Radijska oddaja

Iz dela Glasbene mladine, v kateri bomo prelistali revijo in ilustrirali prispevek o Razcvetu baroka in klasicizma v Dalmaciji, bo na sporedu prvega programa Radia Ljubljana v soboto, 19. oktobra ob 18.30.

nadaljevanje s pete strani

takoj po njih dodal svojo najbolj obsežno točko in občutljivi interpretaciji Brittnovega Nocturnala. Zelo zanimiv duo, ki kar kliče po nadaljnjih koncertih.

17. SEPTEMBRA

Četrta in zadnja Jesenska serenada se je preselila v Moderno galerijo. To je bilo po svoje skoraj potrebno, saj bi bilo za štiri nastopajoče na »odru« antivarjanta skoraj premalo prostora, da o vseh, ki so to hoteli slišati sploh ne govorimo. Večer so samo stojno pripravili študentje Akademije za glasbo: flavtistka Ivajla Zlateva, violinistka Klementina Pleterski, violončelist Igor Radinović in čembalistka Maja Ogrin. Za sklep serenad so nam postregli z baročno glasbo. Na sporedu so bila dela Tartinija, Bacha in Telemanna. Kljub običajnim odpustljivim zadregam, ki so nastale zaradi pomanjkanja nastopne rutine, je četverica dosegla največ v zadnjih dveh Trio sonatah. Tako je bil njihov nastop še en svetel kamenček v pisanim mozaiku Jesenskih serenad.

MIRJAM KRANJC

NOVI ROCK — PRVA PETLETKA

Letošnji Novi rock je bil zanimivejši od lanskoletnega, in to samo po zaslugi alter-rock večera, pop večer pa je, čeprav je izbor zanj delal krog alternativnih novinarjev okoli Radia Študent (žal vključno tudi z mojo malenkostjo), izzvenel precej bolj pop-delavničarsko kot pa novopopovsko.

Prvi, alternativni večer Novega rocka je pomenil še kako opazen korak iz lanske krize novorockovske glasbene gverile, kljub temu da je bil zaradi izpada U.B.R. (JLA dejavnik) precej okrnjen. Vsi trije »izbranci« večera namreč kljub pomanjkljivosti stvim kažejo, da ima njihova glasba veliko možnosti za razvoj. Celo Sveta Barbara, ki je še ena v množici post-Laibach imen, je s svojo dovolj pretanjeno ambientalno zveneco glasbo ter nepretencioznim nastopom pustila vsaj simpatičen vtis.

Čeprav se je F. Prešeren na videz norčeval iz jezikoslovnih dilem svojih sodobnikov, se je gotovo dobro zavedal, da je vprašanje zapisa besede odločilno za njeno občo razumljivost. To seveda vedo tudi lektorji. Zato so na pobudo Marte Kocjan Barle, lektorice pri DZS (ta založba bo namreč v naslednjem letu izdala zgodovino afroameriške glasbe), in pod vodstvom Velimirja Gjurina, asistenta na Filozofski fakulteti, v sklopu lektorskega oddeska organizirali razširjen posvet o uporabi strokovne terminologije v jazz in pop glasbi z naslovom »Jazz ali džez?« Po otvoritvenem referatu pobudnice srečanja, na katerega so povabili tudi več jazzoslovcev in jazzistov, je Karmen Gradišek, lektorica pri Mladini, predstavila svoj predlog, da za vse strokovne tuje izraze in slang uporabimo dosleden slovenski zapis. Marjan Ogrinc, glasbeni novinar in prevajalec, ji je oporekal, češ da besede punk ne smemo zapisati

Mariborski Masaker nam je pripravil najmočnejše presenečenje večera. Njegova eksplozivna povezava dveh trenutno najbolj radikalnih in vitalnih samomorov rock'n'rolla, konkretno krutega rocka in hard core punka, poslušalcem predvsem v prvi tretjini koncerta s svojo neverjetno uničevalno energijo ni pustila do sape. Torej je na lepi poti, da postane najzanimivejši predstavnik najmlajše novorockovske generacije, le še precej bolj bi moral v vseh skladbah uravnovesiti razmerje med svojima uničevalnima izrazoma (predvsem ne bi smel pretiravati s krutim rockom).

Tretja izbrana skupina večera, ljubljanski Quod Masacre, je le delno upravičila zaupanje. Škoda, da njen izvrstno energični ameriški kitarski špon, ki mu ne najdemo enakega pri domačih punk skupinah, še vedno onemogoča slab glas kitarista.

Praznino, ki so jo pustili U.B.R., so zapolnile zvezde lanskega Novega rocka, Niet, ki so korektno odigrale večino svojih najbolj znanih skladb. Gostje prvega večera, Pan-krtri, se znova — in zdaj še bolj očitno kot prej — vračajo k predpunkovskim koreninam (Stonesi, Lou Reed). Pri tem je fantom tokrat še kako zmanjkovalo koncertne dinamike in so tako na odru delovali dolgočasno, še posebej z novimi, še nepreverjenimi skladbami.

Drugi, pop večer, je ostal v okviru mojih pričakovanj. Tako je bila njegova najzanimivejša skupina metliški B. B. Shop, ki je s svojim pogosto diletantskim, vedno pa samosvojjim, ironičnim, iskrivim in z modnostjo neobremenjenim veseljačenjem še kako opravičila svojo uvrstitev na Novi rock. Toliko manj velja to za Monroes, ki so ob dveh ali treh solidnih skladbicah iz koordinat Boa/Dorian Gray le podpovprečna pop skupinica za Val 202.

Agropop so »v živo« precej prepričljivejši kot na posnetkih. Na trenutke jim uspeva živahna madnesovska »veselica«, dinamična in privlačna. Pri tem le ne smeš poslušati njihovih besedil, ki skušajo sprevračati banalnost narodnozabavne glasbe, a se nad to praviloma niti malo ne dvignejo.

Zadnji izbranci, De Gazelas, so skušali pop šmorn preseči z urbano nasilno obarvanim odrskim showom (koketiranje z Borghesio?) in s »progressivno« fuzijo simfo-rocka in modnega art-funka. Pri tem pa je bil rezultat njihovega preseganja odbijajoč, hiperpretenciozen in prazen, da bolj ne bi mogel biti, in je bil še najbliže pomp-rocku kakšnega Garya Numana. O gostih Plavem orkestru, pa več ob intervjuju.

PBČ

Fotografiral: BOŽIDAR DOLENC

KAŠA ALI KASHA

poslovenjeno pank, ker tako bojda izgubi svojo udarno moč. Proti takemu slovenjenju je nastopil tudi Aleksander Skale, urednik jazzovskega programa RTV Ljubljana, ki se je ob enotni podpori nrisotnih jazzoslovcev zavzel za ohranitev originalnega, polcitatnega zapisa besede jazz. Obenem je opozoril, da moramo imena glasbil iz družine saksofonov pisati skupaj (npr. altsaksofon in ne altoovski saksofon). Udeleženci posveta so se strinjali z mano, da poslovenimo zapis tehle besed: bendžo, korus, rif, bossa nova, rumba, blokakord in sving (način izvajanja, in ne zgodovinsko obdobje jazza, ki ga zapisujemo še naprej

polcitatno — swing), ter da začnemo dosledno prevajati sound z zvenom timbre z barvo (glasu ali zvoku), background z ozadjem in hit z uspešnico, ter da v originalnem, polcitatnem zapisu ohranimo: break, walking bass, beat, on-beat, off-beat in jam session. Na predlog A. Skaleta smo hi-hat prevedli z nožno činelo ali štopčinelo, na predlog prof. Jožeta Toporišiča smo entertainer prevedli z zabavalec, ride cymbal pa je prof. Janez Dular prevedel z jezdnna čineta. Čeprav nismo razrešili vseh vprašanj, je ta posvet pomemben prispevek h glasbeni kulturi Slovencev.

P. AMALIETTI

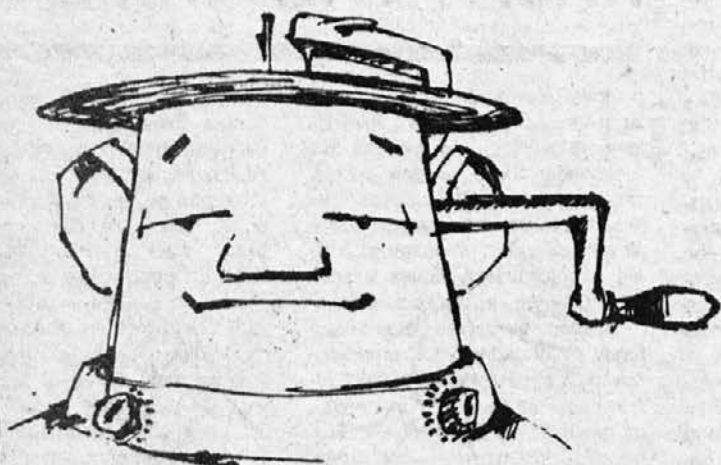
GLASBA LETA 2000

Glasba je človekova najzvestejša spremljevalka in služkinja. Koristno jo lahko uporabimo na več načinov. Vse hitrejši življenjski utrip sodobne družbe vnaša v ljudi živčno napetost.

Zato moderen človek potrebuje glasbo, nekakšno zvočno pomirjevalo. Kjer je potreba, se pojavi povpraševanje, to pa rodi ponudbo: nedavno se je v ameriških revijah pojavila lestvica za glasbo, ki ima več različnih imen — **space music, meditation music, world music, self-help music, relaxation music**, po »naše« ambientalna glasba. Muzikološko ta glasbena zvrst ni nič novega, saj so jo prvi mojstri elektronskih glasbil iznašli že v začetku sedemdesetih let: Tangerine Dream, Jean-Michel Jarre, Brian Eno, Robert Fripp, Popol Vuh. Vendar če njihova prva glasbila primerjamo s sodobnimi, z računalniškim spominom opremljenimi elektronskimi glasbili, vidimo velik tehnični napredek, ki je omogočil, da je glasba postala zahtevnejša, bolj zapletena, slikovitejša in barvno bogatejša. Ta glasba torej ni nič novega, nov je le njen veliki komercialni uspeh v ZDA. Pravijo, da je glasba naslednjega tisočletja. Ima zelo lahko določljive značilnosti: navadno je instrumentalna, najbolj so poudarjene elektronske klaviature, izvajalci pa prav tako radi uporabijo redka in neobičajna ljudska glasbila. Melodije so preproste in večinoma ciklične. Igra jih *sequencer*. Glasba ni namenjena plesu, temveč *introspekciji*.

Njena glavna odlika je razkošnost zvoka. Nekateri njeni izvajalci menijo, da je postala tako priljubljena zaradi svoje zdravilne oz. terapevtske narave. Psihoakustika — veda, ki proučuje odziv človekovega organizma na zvoke — je z galvan-skim testom kožnega odziva dokazala, da ta nova meditativna glasba sproži bolj sproščeno reakcijo kot pa klasična glasba, ki je prevladovala pri tradicionalni glasbeni terapiji. Zato so jo v ZDA in po zahodni Evropi začeli vrteti v bolnišnicah in ambulantah pa tudi drugih javnih prostorih, kot so trgovine, letališča, železniške postaje, javna prevozna sredstva.

P. AMALIETTI

LIVE AID — ALI »AJMO SVI ZAJEDNO«

Letošnje poletje ni bilo mrtvo in dolgočasno, kajti največja predstava svetovne popularne glasbe, Pomoč v živo, nam je dala dovolj snovi za premlevanje. Reševati človeška življenja je lepo. A vendar!

Res je, prvič v zgodovini popularne glasbe se je pokazalo, kakšne so njene razsežnosti. Še bolj pa se je pokazalo, kakšna je moč glasbene industrije in celotnega kolesja sredstev obveščanja. In če sta bila oba dobrodelna koncerta namenjena lačnim v Afriki, se je kmalu pokazalo, da bodo od njih vendarle imeli največ nastopajoči in organizatorji. Prodaja plošč (tudi starih) prenekaterega Live Aid izvajalca se je zelo povečala (še najbolj očiten primer so U2), sam organizator pa je bil predlagan celo za Nobelovo nagrado. Pri tem pa so tisti milijoni, ki so zapustili žepe publike, le pljunek v morje, če jih primerjamo z vsotami ki ga superzvezde služijo »redno«. Poleg tega je zanimivo tudi to, da organizator britanskega koncerta, Bob Geldof, ni dopustil nastopa črnim skupinam. Aid je odprl le »največjim« imenom (pri tem ni pozabil vtakniti v program svoje skupine The Boomtown Rats), ker bodo, po njegovih besedah, »samo ta zagotovila tolikšen odziv«. Če k temu dodamo še dobičke, ki jih bo sama angleška glasbena industrija kovala zaradi povečane popularnosti posameznih izvajalcev, potem je jasno, da je Pomoč v živo pokazala dvojce:

— veliko moč in vpliv popularne glasbe ter njeno ključno vlogo pri razvoju »planetarne« kulture (Marx);

— izjemno sposobnost kapitala, da tudi iz lakote v Afriki kuje dobiček. Res je, da bodo stradajoči Afričani dobili tiste milijone. Toda ali ni tudi ta denar le posledica drugačne oblike izkoriščanja, ki bi jo lahko imenovali »po-kolonialno«.

In naj na koncu poudarim: treba je vedno in povsod reševati človeška življenja za vsako ceno, samo za ceno lastne slave in dobička ne!!!

MARJAN OGRINC

Ilustrai: JURIJ PFEIFER

BEECHAMOVE ZGODBICE — BIČAMOVKE

Sir Thomas Beecham (1879—1961), splošno cenjen kot največji angleški dirigent, je slovel ne samo po genialnosti svojega glasbeništva, ampak tudi po svoji slikoviti osebnosti in jedmatih izjavah. Zgodbic o njem (bičamovk) mrgoli in prikazuje ga na njegovi umetniški poti po različnih odrih — duhovitega, zafrkljivega, pogosto neusmiljeno jasnovidnega. Ti pripetljaji so čudaški, pikri, tu in tam kruti, toda vedno veseli in po njegovo samosvoji. Oživljajo njegovo duhovitost pri delu, včasih v sozvočju, včasih v siloviti neuglašenosti z okolico, često nagljenega k izzivanju, pogosto naperjenega proti vsem, ki so se znašli v njegovi bližini. Prav vse pa vsebujejo duha tega izrednega moža, ki je prinašal in vnašal radost in iskrice v mnoga človeška življenja.

V tem letniku GM bomo objavljali njegove in ne samo njegove »bičamovke«.

O SKLADATELJIH

— Če bi bil diktator, bi obvezal vse ljudi med četrtem in osemdesetim letom, da morajo naslednjih pet let poslušati Mozarta najmanj četrto ure dnevno.

— Ko so na svečanem kosilu ob njegovi sedemdesetletnici med ploskanjem brali telegrame znanih osebnosti iz vsega sveta — tudi skladateljev, kot so bili R. Strauss, Sibelius in Stravinski, je Beecham počakal, da se je aplavz polegel in tiho pobaral: »Ničesar od Mozarta?«

— Ob tretjem stavku Beethovnovi Sedmi simfonije se je spraševal: »Kaj naj počnem s tem, to je kot čreda tibetanskih jakov, ki poskakuje naokoli.«

— O Bachu: »Preveč kontrapunkta, in kar je še huje, protestantskega kontrapunkta.«

— Cele tri ure je trajalo, preden so posneli prve štiri minute uverture k Rossinijevemu Williamu Tellu tako, da je bil zadovoljen. Gramofonska družba, ki je snemala, je po tihem besnela nad tako razsipnostjo, Sir Thomas pa je z značilno umirjenostjo nagradil individualne dosežke petih solo čelistov in ozdravil njihovo živčno izčrpanost s šampanjcem.

— O Wagnerju: »Brez dvoma genij, toda preprosto pretirano teatralen in čustven. Lohengrin je edino njegovo okusno delo — Nemci nimajo pojma o stilu.«

— Po diriganju Brucknerjeve Sedme simfonije je rekel o njegovem organizacijskem slogu: »Samo v prvem stavku sem zasledil šest nosečnosti in najmanj štiri splave.«

— O Brittnu: »Edini kaj vredni angleški skladatelj, ki je izšel iz naših glasbenih šol.«

— Za fasado bistrournih not in ritmičnih vzorcev ni trajne osebnosti... v novejših izdelkih Stravinskega ne najdem prepričljivih znamenj, da ga je že srečala modrost.

— Zame je večina Schönberga nerazumljiva in ostaja nerazumljiva, bolj ko študiram njegove partiture.

— Ko je moral na vaji dirigirati simfonijo Vaughana Williamsa, je bilo videti, da le taktira. Še vedno je taktiral, ko je nena doma ugotovil, da je orkester utihnil.

»Zakaj pa ne igrate?« je pohlevno vprašal.

»Končana je, Sir Thomas!« je odgovoril koncertni mojster.

Pogledal je na partituro, obrnil list, in ko je videl, da je prazna, rekel: »A tako! Hvala Bogu!«

O OBČINSTVU

— Angleži morda ne marajo glasbe, zagotovo pa jim je všeč hrup, ki ga povzroča.

— Nekoč je občinstvo pozdravilo Beechama s popolno tišino. Za trenutek ga je pogledal, se obrnil k orkestru in rekel: »Molimo!«

— Sir Thomas je kratek čas bival v najeti hiši blizu Glydebourne, kjer ga je nekega jutra silno vznemirila glasna kakofofija trobent, ostalih trobil in bobnov, ki je prihajala iz bližnjega vaškega zelenja. To je bila godba Deške brigade in Sir Thomas je menil, da bi lahko igrala malo bolj stran.

»Veste, kaj je narobe z vami, gospod?« je rekel mladostni vodja.

»In kaj je narobe z mano?« je vprašal Sir Thomas.

»Ne znate ceniti dobre glasbe!«

Prevedel in priredil ROMAN RAVNIČ

OD A DO Ž

adagio — 1. oznaka za hitrost izvajanja oziroma tempo, hitrejši kot largo in počasnejši kot andante

2. oznaka počasnega stavka v orkestralni in komorni glasbi

3. tisti del koncerta, ki ga mnogi poslušalci prespijo

diskoteka — 1. izraz prihaja iz francoske besede **disque** = plošča in grške besede **theke** = shramba, pomeni torej arhiv ali zbirko plošč

2. zakajen in temačen prostor s tako glasno glasbo, da ni moč slišati niti lastnih misli

dodekafonija — 1. **dodeka** v grščini pomeni dvanajst, **phonein** pa glasiti se, izraz pomeni dvanajstonsko kompozicijsko tehniko, ki jo je uvedel Arnold Schönberg: skladatelj uporablja najrazličnejše intervale tako, da vključuje vseh dvanajst tonov kromatične lestvice zapored

2. glasba, ki mnogim zveni težje kot dvanajst ton

oboa — 1. leseno pihalo z dvojnimi trstenimi jezičkom, konično cevjo in rahlo nosljajočim zvenom

2. boa konstriktor, ki je ravno požrla metlo

sving — oznaka za poliritmično izvajanje v dosledno enakomernem tempu; odžaja poslušalčev duh, čeprav ni brezalkoholna pijača

Tokrat se je ilustrator skušal pogradi z znano ljubljansko alternativno rock skupino, ki smo jo predstavili že v XV. letniku. Le za katero skupino gre? Odgovor pripišite Malemu kvizui!

Ilustriral: JURIJ PFEIFER

RAZCVET BAROKA IN KLASIC

Beneška republika je od 15. stoletja dalje vladala skoraj nad celotno Dalmacijo; uspešno se ji je upiral le Dubrovnik, mestna državnica, ki je z močno mornarico in razvitimi trgovskimi zvezami varovala svojo samostojnost.

V 17. in 18. stoletju je gospodarska moč jadranskih mest spriči novih trgovskih poti prek oceanov zelo upadla. K temu je svoje prispevalo tudi zatiranje in siromašenje področja pod oblastjo beneškega leva. A plemiči in bogati meščani so si še dalje želeli zabave in kulture in so tako omogočali neprekinjen razvoj umetnosti in s tem tudi glasbe. Res je, da število glasbenikov — skladateljev, ki so delovali v Dalmaciji, ni veliko. Poleg tega se nam je danes ohranilo zelo malo njihovih del, temu pa botrujejo predvsem nepazljivost, uničeni arhivi, požari in naravne nesreče. Kljub temu pa lahko iz ohranjenega gradiva razberemo, da nosijo vsa dela močan italijanski vpliv, kar nas ne bi smelo začuditi, saj so glasbene novosti zlahka prodrle čez Jadransko morje.

V 17. stoletju je evropska glasba vstopila v obdobje baroka. Ta je ustvaril nove glasbene oblike in dokončno osvobodil človeka srednjeveške miselnosti. V nasprotju z renesanso je postal človek pomemben kot posameznik. Zato barok ne pozna umirjenosti in enotnosti. Dinamičen je, vznesen in poln nasprotij. Vse preveča napetost in vznemirjenost. V operi se je oblikovala t. i. **monodija**, to je solistično petje ob spremljavi instrumenta. Ta spremljava je navadno zaupana orglam in čembalu, to je t. i. **basso continuo** v šifrah napisana basovska linija, ki so jo navadno izvajali na instrumentih s tipkami.

Po zmagi v operi sta ekspresivnost in subjektivno obravnavanje besedila osvojila celotno vokalno področje, tako v posvetni kot v cerkveni glasbi.

Dalmatinsko inačico tega dogajanja imamo v delih **Ivana Lukačiča** (1587—1648). Ta se je rodil v Šibeniku, se šolal nekje v Italiji in se vrnil v Dalmacijo leta 1618. Postal je gvardijan frančiškanskega samostana in istočasno opravljal službo prefekta v katedrali v Splitu.

Na žalost je ohranjena le ena zbirka tega skladatelja. To je **Sacrae Cantiones**, ki obsega 27 eno- do petglasnih motetov, pisanih za soliste in zbor s spremljavo bassa continua. Lu-

kačičev kompozicijski stavek kaže zvezo klasične vokalne polifonije z monodijo, kjer se prepleta staro z novim. Tako se melodika v teh skladbah razvija v jasnih, spevnih linijah, ki pa se glede na intervalska razmerja še močno ozirajo na renesančno prakso. Cerkvene tonalitete so sicer še različne, vendar sta dur in mol že odločno v ospredju. V tem izmenjavanju in spajanju starega in novega večkrat nastajajo nepričakovani, barvno napeti zvočni učinki. Opazna je Lukačičeva nagnjenost k novim umetnostnim nazorom tistega časa. O tem priča motet z naslovom Domine, puer meus iacet, ki ga je Lukačič obdelal na povsem dramatski način. Solističnim glasovom je zaupal besedilo biblijskih oseb, ki nastopajo v zgodbi. (V tem primeru sta to Kristus in stotnik, poleg njiju pa nastopa tu še t. i. historik, ki povezuje njune nastope.) Taka zasnova že daje slutiti elemente oratorijske drame, ene pglavitnih novosti Lukačičevega časa.

Mesto Hvar je bilo v tistem času sedež škofije in rezidence beneškega kneza — namestnika ter s tem ugodna podlaga za razvoj književnosti in glasbe. V 17. stoletju je tam živela tradicija misterijev, uprizorjanj biblijskih zgodb. Verjetno so tudi na Hvaru, tako kot drugod v Evropi, začeli dialogom pripenjati glas-

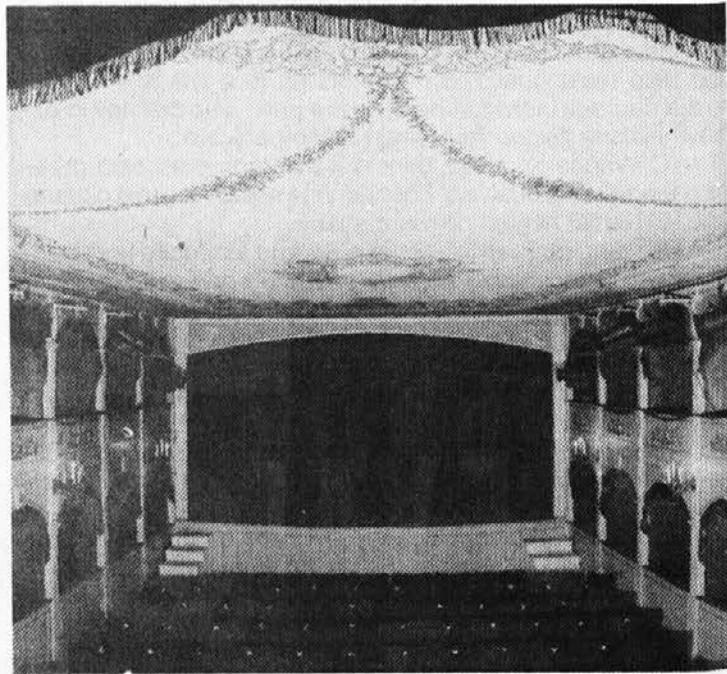
bene točke. To nam lahko potrdijo tudi navodila iz besedil misterijev. Obstaja teza, da so se nekateri misteriji peli od začetka do konca. Če je to res, potem lahko misterije v Hvaru obravnavamo kot prve oratorije na naših tleh.

Leta 1614 je prišel v Hvar skladatelj italijanskega rodu **Tomaso Cecchini**. Z njim je dobila Dalmacija prvega glasbenika evropskega formata, čigar dela so še danes v večini ohranjena. Dve leti pred Cecchinijevim prihodom so na Hvaru zgradili operno gledališče, vendar pa se Cecchini ni vključeval v tamkajšnje bogato gledališko življenje. Kot duhovnika in kapelnika stolnice ga je veliko bolj privlačila duhovna glasba.

Na njegovih skladbah je poleg njegovega priimka vedno tudi naziv Veronese, ki pove, da je bil doma iz Verone. Verjetno se je tudi šolal v Italiji, kjer se je lahko seznanil z vsem, kar se je pomembnega dogajalo v glasbi na prehodu iz 16. v 17. stoletje. Pot na Hvar ga je vodila prek Splita, kjer je 8 let opravljal službo kapelnika v splitski stolnici. Vsekozi je komponiral, toda med številnimi skladbami so se ohranile le tri zbirke madrigalov. To so **Amorosi concerti** v dveh zvezkih in pa **Canti spirituali**. Vse skladbe v teh zbirkah kažejo nova, zgodnje baročna umet-

Dubrovnik — Cerkvi Svetega Blaža in Naše Gospe

Hvar — gledališče

GROŽNJAN — ŽE 16. MESTO MLADIH

Tudi letos se je konec junija zbudilo mestoce sredi Istre, ko je v njem zaživel Poletni tabor Mednarodne zveze Glasbene mladine. Zaživele so tudi grožnjanske ulice, po katerih so se srečevali mladi talenti ter priznani veliki umetniki iz vsega sveta, in tudi letos so bili naključni obiskovalci med sprehodi po galerijah deležni najrazličnejših zvokov, ki so prihajali skozi številna okna grožnjanskih hiš... In ko so se (seveda tudi letos) na prvi dan septembra vrata tega mesta mladih zaprla, je za njimi ostal le spomin na poletne barve grožnjanskih ulic...

Tudi letos je od 21. junija do 30. avgusta vsak petek zazvenelo kamnito križno dvorišče frančiškanskega samostana skozi muzikalno izpoved domačih izvajalcev. Koncerti, ki so si že zagotovili pomembno mesto v kulturnem življenju slovenske obale med viškom turistične sezone, pa so ob letošnjem izteku marsikateremu obiskovalcu porodili vrsto pomislekov, vprašanj pa tudi predlogov ob tako oblikovani glasbeni ponudbi na Obali.

Letošnja, 7. sezona Piranskih glasbenih večerov, ki jih pripravlja Kulturno-umetniško društvo Karol Pahor iz Pirana, se je namreč morala oddaljiti od svojega koncepta, ki je vsa pretekla leta zagotavljal vrhunsko komorno muziciranje. Finančni razlogi so narekovali programsko spremembo in namesto znanih in »dragih« umetnikov smo slišali predvsem mlade izvajalce. Ta skupni imenovalec se je razkril že na samem začetku. Po uspešni uverturi mladih glasbenih talentov z Obale in drugem koncertu mešanega pevskega zbora Obala, se je amatersko muziciranje kmalu prevesilo v igro mladih glasbenikov, ki šele začnejo profesionalno koncertno pot. Ta mladostna popestritev petkovih glasbenih večerov v Piranu je bila sicer zelo prisrčno in pohvale vredno dejanje, na žalost pa ni vedno obrodila zaželenih koncertnih užitkov.

To je podoba, ki se iz leta v leto ponavlja, in vtisi so vsakokrat enaki ali vsaj podobni. Vendar natančnejši podatki, številke in imena govorijo drugače...

Grožnjan je letos hotel biti nekoliko drugačen ali vsaj slovesen: dvajset let »mesta umetnikov«, evropsko leto glasbe, mednarodno leto mladih pa še tristo let Bacha, Händla in Scarlattija ter sto let Albana Berga naj bi Poletnemu glasbenemu taboru vtisnili poseben pečat. Mesto je za svojo obletnico pripravilo proslavo, zbralo se je zelo veliko mladih, za obletnice velikih mojstrov pa so po-

Nastop sopranistke Karmen Palaisa, basista Ivana Urbasa in pianista Miguela Salvadora je bil nekoliko ponesrečen, izjemna pa sta bila koncerta dveh mladih poustvarjalcev: violončelista Andreja Petrača in tržaške harfistke Jasne Corrado-Merlak. Po svoji virtuoznosti sta prekašala marsikaterega že »odraslega«, priznanega glasbenika.

V mladostno »obarvanem« programu letošnjih glasbenih večerov v Piranu lahko najdemo še druge značilnosti. Evropsko leto glasbe in leto mladih je naravnost izzvalo številne glasbenike da poslušalcu vedno znova predstavijo skladbe Johanna Sebastiana Bacha in Georga Friedricha Händla. (Zadnja dva koncerta z violinistko Moniko Skalar, oboistom Božom Rogeljo in čembalistom Andrejem Jarcem ter koncert komornega zbora in komornega orkestra RTV Ljubljana z dirigentom Mirkom Cudermanom sta program v celoti posvetila velikanoma baročne dobe).

Oblikovalci glasbenih večerov v Piranu pa so se tudi zavedali, da je treba programe koncertov sestaviti bolj lahkotno in upoštevati, da take prireditve pripomorejo tudi k popestritvi turistične ponudbe. Veliko izvajalcev se je zavedlo teh »skritih« imenovan, še preden so prestopili prag Frančiškanskega samostana, nekateri pa so na to le pozabili. Pre-

skrbele baročna delavnica in nekatere izvedbe Bergovih del ob otvoritvah razstav (kljub odsotnosti Regine Busch, ki naj bi s študenti pripravila Komorni koncert in Godalni kvartet op. 3). Potem so tu še zveneča imena mentorjev in profesorjev: Michael Flaksman, Jorge Savall, Montserrat Figueras, Paul Klečka, Grigorij Žislín, Daniil Šafran, Manuel Cano ali Boško Petrović in Karlheinz Miklin...

Vendar moramo tisto, kar je letošnjemu Grožnjanu resnično vtisnilo poseben pečat, iskati drugje...

Najprej velja omeniti premišljeno organizacijo, ki je časovno uskladila (s tem pa tudi združila) tečaje pianistov in violončelistov z Mednarodnim simfoničnim orkestrom »Grožnjan '85« ter tako omogočila solistične nastope tečajnikov z orkestrom. Podobno so se ustvarjalno združili tudi udeleženci jazzovske delavnice in tečajev afro-kubanskih ritmov ter istrske glasbe, pri čemer je izredno razveseljivo že dejstvo, da so se s slednjimi v Grožnjanu prvič srečale kulture različnih celin. Poleg tega Grožnjan še nikdar ni dosegel tolikšnega odmeva v ožji (pa tudi širši) okolici kot prav letos; s svojimi koncerti so se mladi talenti predstavili poslušalcem v Bujah, Pazinu, Kopru, Poreču ter na Osorskih glasbenih večerih in Dubrovniških poletnih igrah, ki so tokrat prvič uvrstile v svoj spored nastop Mednarodnega simfoničnega orkestra iz Grožnjana. Še

vse leto pa bo po jugoslovanski radiodifuziji donela glasba, ki so jo mladi glasbeniki in njihovi mentorji posneli kar za 5945 minut. Tudi bolj ali manj naključnih obiskovalcev, ki jih v Grožnjan privabljajo koncerti, je bilo letos zelo veliko. Še posebej velja to za poslušalce iz okoliških mest, ki so jim grožnjanski koncerti prešli že kar v navado. In marsikateri tak izlet do Grožnjana je bil dobro poplačan z nepozabnimi poustvaritvami, npr. španske sopranistke Montserrat Figueras in Jorga Savalla z violo da gamba ali mlade violončeliste Ksenije Jankovič, pa mladih violinistom z mentorjem Grigorijem Žislínom ali mojstra flamenko-kitare Manuela Cana ter mladih jazzistov, združenih z velikimi mojstri jazzja in afro-kubanskih ritmov...

Vendar so ti koncerti mladim udeležencem grožnjanskih tečajev pomenili še veliko več. Pomenili so jim intimno srečanje z umetnostjo, v katero sami počasi vstopajo skozi težka vrata, ki jim jih prav ti veliki umetniki z vsem pedagoškim žarom in ljubeznjivo počasi odpirajo... V tem verjetno tiči skrivnost letošnjega rekordnega števila udeležencev, ki so se želeli vrniti ali na novo priti v stik s tem ali onim profesorjem, od tod čarobna ustvarjalna atmosfera med (pre)jštevlinimi učenci Arba Valdme, Grigorija Žislina, Michaela Flaksmana in mnogih drugih...

To pa je bistvo vseh čarov, ki jih v sebi skriva Grožnjan. LEA HEDŽET

PIRANSKI GLASBENI VEČERI

zahteven program je na žalost prav pri že priznanih umetnikih zmanjševal navdušenje poslušalcev. Spomnimo se le zahtevnosti programa na koncertu Monike Skalar ali večera z Igorjem Ozimom in Acijem Bertoncijem.

Nasprotno pa so edini gostje iz tuje, The Nakagawa Artist iz Japonske, zelo dobesedno prenesli smisel resne glasbe kot množične kulture za turiste. Ponudili so paletu zunanega bliščja in najpopularnejše bisere klasične glasbe.

Združitev dobro oblikovanega programa in virtuoznosti se je tako posrečila le redkim. Med njimi pa prav gotovo makedonskemu pozavnistu Kirilu Ribarskemu. Njegov izbor popularnih skladb nas ni motil, saj smo »te večne melodije« slišali v čudovitem, zanesenem tonu instrumenta, ki ni vsakdanji na koncertnem odru.

Ob pregledu enajstih koncertov v Piranu lahko pridemo do spoznanja, da se je osnovna zamisel o posredovanju vrhunskih dosežkov resne

glasbe po sedmih letih začela rušiti. Poletni čas je namreč za popolno poslanstvo umetnosti velikokrat neprimeren, k temu prispevajo sami izvajalci s programi za turiste, pa tudi številna »nesrečna« naključja, npr. hrupno okolje. Glasnejši zvoki zabavne glasbe iz bližnjih lokalov nikakor ne morejo postati ustrezna dopolnitev komorni glasbi, kakršno so npr. med poslušalce poskušali prenašati člani Tržaškega okteta ali pa Jasna Corrado-Merlak, Kiril Ribarski... «Vir zaslužka v poletnih mesecih je vendar pomembnejši kot intimno doživljanje glasbe velikih mojstrov na prostem.» Tako se očitno zagovarjajo turistični delavci v Piranu. Kaj pa organizatorji Piranskih glasbenih večerov?

Morda bi resnično kazalo vztrajati pri lahkotnejših sporedih, kajti pokazalo se je, da je med poslušalci velikokrat tudi »turistična glasbena publika«, bolj kot to pa bi moral KUD Karol Pahor Piran svoje večere prostorsko in časovno uskladiti z zabavnimi prireditvami v Piranu. T: GREGORIČ

MUSICA ANTIQUA APUD DANUBIUM

V majhnem madžarskem mestecu Ráckeve na desnem bregu Donave in kakih šestdeset kilometrov južno od Budimpešte so tudi letos od 4. do 11. avgusta potekali mojstrski tečaji za baročno glasbo, poimenovani Musica Antiqua apud Danubium, stara glasba ob Donavi. Teden dolgo, glasbeno kvalitetno in nadvse

razgibano ter z velikim delovnim poletom prepojeno študijsko srečanje si je tudi letos izbralo za kraj svojega delovanja grad Evgena Savojskega, plemenitega in od neba izbranega Habsburžana. Gradič močno spominja na dunajski Belvedere, žal pa plemenitnik ni niti enkrat bival v njem.

Gradič je danes obnovljen in obratuje kot kongresni center z bivalnimi prostori luksuzne kategorije in odlično madžarsko kuhinjo v kletni restavraciji.

Glasbene tečaje Musica Antiqua apud Danubium, ki so letos potekali že drugič, umetniško vodi lutnar András L. Kecskés (Budimpešta), ki vodi tudi tečaj za lutnjo. Ostale tečaje so letos vodili: José Vasquez (Basel in Dunaj) za violo da gamba, Isabella Schwärzler — Peschnek (Dunaj) za baročni ples, István Kertész (Budimpešta) za baročno violino, Borbála Dobozy (Budimpešta, Praga in Zürich) za čembalo in jaz za kljunasto flauto. Delovno ozračje je bilo zelo intenzivno. V dopoldanskem času je bil pouk v posameznih razredih, popoldne pa komorno muziciranje. Pri tem je bilo, še posebej v razredih za violo da gamba in kljunasto flauto, poudarjeno muziciranje v consortu. Skoraj vsak večer je bil tudi koncert, prav tako v gradiču. Programi so bili zelo različni in zelo zanimivi. András L. Kecskés z lutnjo in drugimi brenkalnimi instrumenti, godalni kvartet Istvána Kertésza iz Budimpešte, koncert profesorjev, koncert študentov ipd.

Kot na vseh podobnih prireditvah v svetu je tudi tukaj prišlo do plodnih

kontakto med glasbeniki in do zanimivih izmenjav medsebojnih izkušenj. Tečajev se je udeležilo okrog petdeset študentov iz Madžarske, Češke, Slovaške, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Avstrije, Francije in Irske. Če k čudoviti, skoraj vaški idili okolice in s tem popolnemu miru in za dobro delo potrebni izolaciji od hrupa v Savojskem gradu pristejemo še različna predavanja muzikologov iz Budimpešte ter stalno pripravljeno čembalistke Eve Ilone za korepeticije, možnost, da vsi študentje bivajo skupaj na istem kraju in zelo dobro organizacijo, lahko govorimo o odlično uspelem glasbenem tednu, ki bo prav tako uspešen tudi naslednje leto.

Tečaji v Rackéveju za ljudi, ki niso iz držav vzhodnega bloka, niso tako zelo poceni. Šolnina in bivanje zneseta skupaj okrog 150 USA dolarjev, so pa študentje za ta denar deležni najbolj udobnega bivanja in odličnih študijskih možnosti. Tudi profesorji, ki jih mojster Kecskés vabi v Ráckeve, so vrhunski, čeprav ne morda ravno svetovno znani. Vsekakor upam, da bo katerega izmed njih spoznala tudi Radovljica in ostala slovenska javnost ob poletni akademiji za staro glasbo.

KLEMEN RAMOVŠ

Društvo ljubiteljev stare glasbe Radovljica (DLSGR) se zahvaljuje uredništvu REVUJE GM za prostor v reviji. To je izjemno dragocena pridobitev za mlado društvo, ki bo tako slovensko javnost seznanjalo s svojim delovanjem.

Za zamisel o poletni glasbeni akademiji je več »krivcev«. Najprej je tu prelepo staro mestno jedro Radovljice, ki po obnovitvi hišnih pročelij privablja vse več obiskovalcev; Sivčeva hiša na Linhartovem trgu je že uveljavljena galerija; v neposredni bližini je baročna graščina, v kateri so čebelarški muzej, Linhartova soba in glasbena šola; izredno akustična avla z dvojnimi stopniščem se kar sama ponuja za solistične in komorne koncerte. Štiri leta je že od tega, ko je pazljivo oko in uho mladega koncertanta in učitelja kljunastih flavt Klemena Ramovša to opazilo, in tedaj se je rodila zamisel o poletni glasbeni akademiji za staro glasbo. Začetek je bil nadvse skromen. Trije slušatelji so prišli iz Avstralije, Italije in Švedske, ostali so bili učenci domače glasbene šole. Le-ta je z velikim razumevanjem podprla delo poletne šole, s tem da je dovolila uporabljati prostore, pri organizaciji so prostovoljno pomagali učitelji. Tako je bilo leta 1982.

Samo veliki Ramovševi nemi in vztrajnosti v organiziranju in umetniško pedagoškem vodenju se imata zahvaliti tudi druga in tretja poletna akademija, ki sta v Radovljici pognali tenke, a čvrste korenine. Tudi v zavesti občanov.

BAROČNA GLASBA IN SVEČAVA

Tretja poletna akademija je dobila nove razsežnosti. Baročne instrumente so prišli poučevati priznani mojstri docenti iz Graza, Dunaja in Münchna. Niso le poučevali, svoje znanje so pokazali na umetniških večerih, ki so v svojevrstno okolje zanimati tudi Bled. In koncerti so hoteli postati nekaj več. Festival Radovljica? Zakaj ne?

Širti in hkrati utrditi takšen glasbeno-umetniški projekt ni bila več preprosta stvar, zato smo spomladi 1985 v Radovljici ustanovili Društvo ljubiteljev stare glasbe, ki si je med drugim zadalo nalogo v celoti pripraviti IV. poletno šolo in festival. V evropskem letu glasbe je bila naloga mikavna in hkrati težka. Bralec tega zapisa, ki ima izkušnje z organizacijo umetniške dejavnosti, si bo lahko predstavljal težave, ki jih dandanes povzročajo denar, da ne govorimo o težavah pri prevozu instrumentov, sestavljanju programov, reklamnega materiala, o prostorskih zadregah in tako dalje. Povejmo raje, da je IV. poletna akademija uspela in z njo je zaživel tudi festival Radovljica. Pri-

jazno so pomagali Intertrade, Almira, Kulturna skupnost, Nemški kulturno informativni center Zagreb, Delavska univerza, Šola s prilagojenim poukom, Osnovna šola A. T. Linhart, Čebelarški muzej in posamezniki.

Zadnji julijski dnevi so bili letos vroči, okna delovnih prostorov v graščini so bila ves dan široko odprta, izza njih so se v navideznem neredu usipali zvoki čembala, kljunastih flavt, baročnih godal, sopranov in altov. Marsikateri mimoidoči je zaustavil korak, prislunil tej nenavadno igrivi muziki; pano pred mogočnimi vhodnimi vrati je vabil na večerne koncerte. Na sedmih koncertih so mentorji in slušatelji izvedli več baročnih sonat, suit, koncertov in arij znanih in manj znanih skladateljev od 16. do 18. stoletja. Za pristno ozračje so zvečer na svečnikih zago-rele še sveče.

In kdo so bili slušatelji na poletni akademiji? Iz razpisa, ki ga je izdalo DLSGR, so razvidni pogoji in možnosti za specialni študij vokalne in instrumentalne baročne glasbe, ki so bili dovolj mikavni in zanimivi za slovenske in jugoslovanske študente. Žal je bila udeležba domačih sluša-

teljev pod pričakovanjem. Ne bi hotela analizirati vzrokov, ki so morda denarne, časovne ali kake druge narave, predvsem nočem verjeti, da so naši mladi glasbeniki nezainteresirani, utrujeni ali nezaupljivi. Poudarjam, da so v Radovljici delovali izvrstni, natančni in prijazni pedagogi, ki so hkrati koncertanti z mednarodnim ugledom. Študentje so imeli tudi možnost nastopanja na produkcijah in koncertih.

Ker smo v našem društvu globoko prepričani, da nam bosta uspela tudi prihodnja akademija in festival, je nemara že zdaj čas, da mladi domači glasbeniki razmišljajo o udeležbi v naslednjem letu. Če se včlanijo v DLSGR, bodo deležni velikega popusta pri šolnini, obljubljam pa tudi, da bomo v prvi polovici novembra pripravili informativni sestanek v Radovljici za vse, ki jih poletna šola zanima, pa najsi se bodo odločili zanjo ali ne. **ALEKSANDRA VREMŠAK**

Pripis: DLSGR obvešča, da so na voljo fotografije z zaključnega koncerta Festivala Radovljica 1985. Kupite jih lahko v prostorih društva po 150 dinarjev.

KONGRES MEDNARODNE ZVEZE GLASBENE MLADINE

V dne med 21. in 31. julijem je bil v Kanadi že 32. kongres Mednarodne zveze Glasbenih mladlin (FIJM). V FIJM je včlanjenih 36 združenj in organizacij Glasbene mladine iz držav celega sveta, od katerih jih je dobra polovica evropskih, kaka tretjina pa jih prihaja z one strani velike luže. V zadnjih letih je največ novih Glasbenih mladlin nastalo v Južni Ameriki. Pri tem se zasnove posameznih združenj in organizacij med sabo še kako razlikujejo. V zahodni Evropi, še bolj pa v Severni Ameriki je Glasbena mladina samo ena od koncertnih agencij za resno glasbo, ki v nasprotju z ostalimi skrbi za posredovanje koncertov mladih glasbenikov, redkeje pa za posredovanje koncertov mlademu poslušalstvu. Zato pa se v Južni Ameriki Glasbene mladine zelo naslanjajo na lokalno ljudsko in lokalno popularno glasbo, v nasprotju z večino Glasbenih mladlin ostalega sveta pa jih vodijo kar mladi sami.

Te mednarodne razlike so na kanadskem kongresu zelo izrazito prišle v ospredje. Vročih sporov na njem namreč ni manjkalo. Večina tamkajšnjih delegatov je imela močan »kompleks« »velikih« mednarodnih kongresov in se je tako stalno spuščala v sicer nekravjo, a zato nič manj odbijajoče politikantsko taktiziranje. In to seveda ob strogem zaklinjanju vseh, da je Glasbena mladina povsem nepolitično združenje. Nič novega! Pretirana apolitičnost je vedno še kako politizirana! Na kongresu je »tekla kri« tudi v zvezi z Glasbeno mladino Jugoslavije, konkretno v zvezi z mednarodnim taborom GM v Grožnjanu. Veliko pripomb v zvezi s tamkajšnjo organizacijo je bilo prav gotovo umestnih, precej manj pa to velja za razpohovanje tega problema, ki je imelo vrhunec v predlogu, da je treba Grožnjan

zbrisati s seznama Mednarodnih taborov Glasbene mladine.

Sicer pa mi je bil politikantski show na kongresu v glavnem prihranjen. V Kanado sem bil namreč povabljen le kot gost, ki naj kot še lepo število mladih (v glavnem glasbenikov) s celega sveta sledi spremljevalnim programom kongresa. A žal mi tudi po tej plati kongres ni pustil kdo ve kako svetlih vtisov. Vse preveč turistično-reprezentančen je bil in precej premalo animacijsko glasbeno-mladinski. Nastanili so nas v najbolj prestižnih severnoameriških hotelih, nas vodili v nam sicer nedostopne restavracije ter na »velike« sprejeme, pri tem pa precej premalo pozornosti (in verjetno tudi denarja) posvetili programskemu delu. To velja za vsa štiri kanadska mesta, skozi katera se je kongres selil — Montréal, Québec, Ottawa in Toronto. Vodilo programov je bilo »The music of the Americas« — »Glasba treh Amerik« in kot izhodišče prav zanimivo. A kaj, ko smo na koncertih slišali le malo ameriške glasbe, še posebno tiste vitalne. Južnameriški glasbi, na kateri naj bi bil eden poučarjev kongresa, je bilo prepuščeno le troje stranskih koncertov in dvoje predavanj v desetih dneh kongresa s po štirimi koncerti ali predavanji na dan. Poleg tega bi lahko programom očitali že kar »belo čistunstvo«. »Obarvano« Severno Ameriko je na odru zastopala le temnopolta sopranistka. Celotni jazz koncert kongresa je bil »varno« bel. Modernejši ameriški resni glasbi je bila prepuščena le ena glasbena delavnica. Vse te pripombe gotovo povedo že precej.

Resna glasba. Osrednja nit kongresa je bil festival mladih izvajalcev, na katerem so se predstavila nekatera izmed najbolj znanih mladih imen iz 15 držav. Pri tem so se vsi izvajalci razen Peruancev omejili na standarden klasični repertoar. Še

Egipčani so na svojem nastopu izvedli le eno skladbo iz bogate zbirnice svoje resne glasbe. Tako so bili precej zanimivejši koncerti Svetovnega orkestra Glasbenih mladlin. Ta orkester sestavljajo izvajalci vseh članic FIJM, mlajši od 23 let, ki se že vse od 1969 zberejo enkrat na leto, en mesec vneto vadijo, nato pa se odpravijo na svetovno turnejo. Orkester so doslej vodili Zubin Mehta, Leonard Bernstein in Serge Baudo. Letos ga je vodil švicarski dirigent Michael Tabachnik. Mladi izvajalci so za širok in dobro izveden repertoar (Beethovenova Eroica, Patetična simfonija Čajkovskega, Žar ptica Stravinskega, Bachianasa Brasileira št. 9 za godala Villa-Lobosa) vredni vse pohvale.

Podobno velja za zaključni koncert kongresa s Simfoničnim orkestrom iz Toronta, ki je v izvrstnem okolju odprtega amfiteatra z vrtljivim odrom tamkajšnjega parka Ontario Forum z izvedbo Coplandovega Rodea prepustil besedo tudi ameriškim ustvarjalcem resne glasbe. Njegov nastop sta poleg tega popestrili dve redkeje izvajani deli, Poulencov Koncert za dva klavirja in orkester ter Brittnov Vodič za mlade po simfoničnem orkestru. Toliko ogabnejši je bil uvodni koncert kongresa z montréalskimi simfoniki in s klavnovskim dirigentom, na katerem so izvajali non-stop orkestrske hite (od Finala West Side Story nazaj).

Eksperimentalna in elektroakustična glasba. Še kar posrečenemu sklopu predavanj o njej je sledil precej manj zanimiv koncert, na katerem se je le eno delce izognilo samozadovoljevanju ali pa cenenemu igračkovanju s sintezatorji, plesom in videom.

Ljudska glasba. Najzanimivejši je bil nastop venezuelske Odile, precej manj pa predstavitev Brazilcev, Tobagovcev in Kolumbijcev, katerih

glasba je mejila na hotelski val obarvan z ljudsko glasbo, namenjen zabavi tujih turistov v domačih hotelih.

Jazz in popularna glasba. Na večini koncertih je travmatičnost kongresnih programov dosegla vrhunec. Na edinem jazz koncertu je nastopil kanadski pianist Claude Bolling, ki mi je s cenenimi trad jazz klišeji odbil do skrajnosti. Travmo večera je še stopnjevala tolkalna skupina Repetition, ki je v glavnem le banalno koketirala z južnameriško glasbo in pa klasičnim jazzovskim triom, vmeš pa navrgla še kopico bombastičnih efektov. Podobno velja za koncert popularne glasbe. Na prvem se nam je predstavila nekakšna lokalna pop-rock superskupina, ki po vrsti glasbeni sploh ni bila daleč od kakšnega Zdravke Čoliča. Le za spoznanje boljši vtis je pustil multimedialni Michel Lemieux, predvsem izvrstno osvetlitvijo in korektno partitimo, precej manj pa s svojo glasbo, cenenim art'iscom.

Občinstvo na koncertih. Severnoameriškem poslušalstvu se zelo pozna pomanjkanje kulturne tradicije. Tako je ugriznilo v tme najbolj običajnih in komendijantskih koncertov in po vsakem od njih izvajalca skoraj histerično navdušeno po trikrat ali štirikrat klicalo nazaj na oder. In za to nimivo! Podobno so reagirali tudi skoraj vsi ostali mladi gostje — glasbeniki.

Končne ugotovitve. Nespodoben vtis s kongresa FIJM mi tudi še po dveh mesecih ostaja. Kanadski organizator je v želji privabiti na koncerte zunanje poslušalstvo (to mu niti malo ni uspelo) segel po najbolj komercialnih in konservativnih predstavah. Glasbena mladina? Pa sem na začetku zapisal, da razlika med posameznimi Glasbenimi mladlinami ne manjka.

PETER BARBARIC

IASPM — SAMO ŠE EDEN DELČKOV POP ŠMINKE?

IASPM — znanstveniki in — ali bleferji

Kaj je to IASPM. Mednarodna zveza za proučevanje popularne glasbe? Njen namen je povezava tistih, ki se s popularno glasbo ukvarjajo globinsko, analitično in ne standardno rock »pisunsko«. Po statutu se skuša zveza boriti proti predsodkom tistih, ki se »resno« ukvarjajo samo z resno (?) glasbo, na popularno pa gledajo kot na nepomembnega spačka, kakor tudi proti tistim, ki s pisanjem o popularni glasbi sicer veselo služijo denar, a se jim zdi vsako bolj poglobljeno (ponavadi sociološko) ukvarjanje z njo brez pomena. IASPM so ustanovili Švedi in Angleži leta 1980. Eden njihovih osnovnih ciljev je bila internacionalizacija IASPM-a, tako da bi lahko v zvezi prišlo do izmenjave mnenj in izkušenj s čim širšega kulturnega prostora. Dejstvo je, da je ta internacionalizacija IASPM-ovcem kar uspela, saj ima danes zveza člane v vseh državah zahodne Evrope, v Severni Ameriki, v nekaterih državah realnega socializma (Češkoslovaška, Vzhodna Nemčija, Madžarska in celo Bolgarija), Izraelu, na Japonskem in Filipinih, v Gani in JAR ter v Avstraliji. IASPM izdaja svoj bilten, ki pa je zgolj informativen. Najmočnejše veje IASPM-a — britanska, kanadska, ameriška, zahodnonemška, švedska in italijanska — so osnovalce državne podružnice te zveze, ki skrbijo za povezavo popularnoglasbenih »analitikov« na nacionalni ravni, številne pa izdajajo biltenne in celo knjige. IASPM je zaživel. Vseeno pa ji kot mednarodni zvezi nikakor ne morem ploskati, vsaj če jo sodim po njenem tretjem, montrealskem kongresu, ki se je odvijal v začetku julija na eni tamkajšnjih univerz. Ta je bil namreč vse preveč medel in eklektičen. Večina IASPM-ovcev ga je izkoristila za branje svojih diplomskih nalog, magistrirjev in doktoratov. Koordinacije v pisanju skoraj ni bilo. Pri tem je večino podajanj dvorana sprejemala neverjetno nekritično in samozadovoljno, brez volje za polemiko in kon-

frontacijo mnenj, z obveznim deset do petnajstsekundnim aplavzom. Kakor da so IASPM-ovci izgubili željo po izražanju lastnega mnenja (če so jo kdaj imeli). »Živi in pusti živeti!« je bilo postano geslo tokratnega kongresa zveze. Zanimivo je, da se Zahodni Nemci kongresa niso udeležili, po preverjenih informacijah zaradi odpora proti preveč konservativni in formalni pa premalo vsebinski podobi IASPM-a. In prav so imeli!

Pa si na kratko oglejmo sklope referatov, s katerimi sem se »drogirala« cel drugi teden julija. Otvoritveni, **ponedeljkov**, je bil posvečen kanadski popularni glasbi. Na tem ni bilo slišati drugega kot množično »jokanje« vseh treh »nastopajočih« na temo »Kako grozno je, ko anglo-ameriška popularna glasba spodriva kanadsko!« Vse čestitke! Podobno zvečenje teorije brez soočanja s prakso poznamo iz krogov, ki se ukvarjajo s precej »višjimi« cilji, kot je glasba. Delati je treba, predvsem z mladimi izvajalci, ne pa »cviliti« o krizi.

Torek. Dopoldne je zapolnila varna sterilnost glasbenih analitikov, muziko-strukturalistov in bleferjev. Nekaj naslovov: O eljski harmoniji v sodobni popularni glasbi; Nekaj aspektov estetike rocka; Procol Harum in progresivna harmonija s konca šestdesetih let. V tej apatiji sta si toliko več hvale zaslužila italijanska predstavnika, prvi z vsaj zabavnim prispevkom, ilustracijo svoje razprave o humorju v popularni glasbi, drugi pa s prenikavim referatom na temo Sanrema. Pa tudi japonski član zveze je imel izvrstno post-adornovsko analizo »O estetiki običajnosti v Top 30«. Popoldne,

Najprej sklop z naslovom Populama glasba in narodno ozadje. Države: Avstralija, Izrael, Gana in Sovjetska zveza (urad za ZSSR pri BBC). Najzanimivejši je bil gotovo Izraelec, ki išče alternativo zahodni popularni

glasbi in vir sveže izraelske popularne glasbe v popularni glasbi tamkajšnjega palestinskega prebivalstva. BBC-jevska Rusinja nas je skušala prepričati, da obstajata v Moskvi celo alter-rock in punk, toda kljub fotografijam moskovskih »punkerjev« ji nekako nisem mogel nasesti. Večerni sklop predavanj si je za predmet obdelave vzel »Črno« popularno glasbo, v svojem najbolj zanimivem delu tipologijo njenih besedil.

Sreda. Dopoldanski sklop predavanj je bil posvečen ženski popularni glasbi in feminizmu. Česa drugega kot skrajno prozornih trditvev tako z moške kot z ženske strani ni dal. Popoldansko »zasedanje« je bilo neobvezno. Pogovarjali naj bi se o sodobnem rocku. Žal pa je znova manjkalo osnovno vodilo. Tako se je razgovor zaletaval na različne strani in to na različnih ravneh, od tiste, ki je celi dve uri razglabljala, če se je Bruce Springsteen »prodal«, ker nastopa na dragih koncertih pred tako velikimi dvoranami in pred razvitimi ameriški zastavami, pa do tiste, ki je skušala iskati razlike med razvojem britanskega in ameriškega rocka. Stotinak nekoordiniranih trubal No, vsaj to srečanje ni minilo brez vročih sporov.

Četrtek je bil posvečen video produkciji. Dopoldne so se na ohlapen, eklektičen in celo apologetski način poigrali s pop videom. Finec je razglabljal o čudovitih reklamnih možnostih videa. Anglež je poudarjal, da sta bili glasba in televizija butasti že pred eksplozijo videa ter da ta tako ni nič kriv. Švedinja je razrezala video Rolling Stonesov Under The Cover of The Midnight na drobne, superpomenske koščke, višek dopoldneva pa je bil nastop uveljavljenega newyorškega profesorja muzikologije, ki je izstrelil pravcato hvalnico skladbama videoma Wild Boys Duran Durana in Girls Just Want To Have Some Fun Cyndie Lauper kot vrhunec sodobne popularne glasbe z izvrstnimi glasbenimi temami in aranžmaji. MjaUUU!

Še dobro, da je sklop zaključil njegov ameriški kolega s prenikavo analizo videa v kontekstu določene video oddaje in celotnega programa. Popoldne je prišla na vrsto analiza projekta Warm Kiss (Topel poljub). Štirje pari držav, od Filipinov prek Madžarske do ZDA so med sabo izmenjali lokalne video spote, povsod pa so si ogledali tudi »univerzalni video« Wild Boys Durana. Potem so te spote »preverjali« z žal neusklaženimi skupinami potrošnikov pop kulture — med najstniki, študenti in celo sosedi. Znanost? Po pričakovanju je bil namreč skoraj vsem skupinam najbolj všeč Wild Boys spot.

Petek. Dopoldne. Rock in politični kontekst. Informacija o britanskem rocku proti rasizmu s konca sedemdesetih let, pa dovolj analitična informacija o italijanski angažirani popularni glasbi od petdesetih let naprej. A znova My America! Bostonški član organizacije Rock proti rasizmu je razglasil punkovsko geslo »Disco sucks« (prosti prevod — Disco smrdi!) za rasistično. Disco naj bi namreč povezoval črno in belo mladino. »In zakaj nimajo potem punkerji nič proti Jamesu Brownu in Hendrixu?« Predavatelj mi na to vprašanje seveda ni znal odgovoriti.

In tako je minil ta lepi kongresni teden. Najbrž verjamete, da je v tem času IASPM v mojih očeh izgubil precej svojega sijaja. Sicer pa sem moral na dokončni »šus v glavo« čakati vse do zadnjega, poslovnega večera IASPM-ovcev, ko je večina popularnoglasbenih »diskurzivnežev« z veseljem zaplesala ob najbolj tretjerazrednem disco »šmornu«. Čudovito! Teorija in praksa!

Da ne bo vse tako črno! Precej drugačen vtis so mi pustila neformalna srečanja z alternativnim (v glavnem rock kritičnim) krilom IASPM-a. Na osnovi teh sem dobil lepo število stikov po celem svetu. A to je tudi vse! IASPM, da te ne bo treba prehitro pokopati.

JAZZ FEST LJ MENU

Fotografiral: LADO JAKŠA

Festival **Ijubljanskega Jazza 85** se je vrnil v **Križanke**. Znova se je znašel v okolju, ki mu najbolj ustreza, prav tako pa tudi publiki, ki ga je počastila s solidnim obiskom.

Predstavil nam je nekaj trenutno aktualnega evropskega pa tudi čezmorskega jazza, nekaj domačega jazza, pa tudi nekaj slabših skupin, ki seveda ne zahtevajo toliko finančnih sredstev

Ljubljanski jazz bo v tem obsegu s takimi dotacijami, kot so mu bile letos namenjene, verjetno obsojen na smrt. Edino, kar je bilo letos trenutno aktualnega na festivalu, sta bila na-

stopa **The Vienna Art Orchestra** ter nastop saksofonista **Juliusa Hemphilla**. Domačo jazzovsko produkcijo so solidno predstavili **Big band Rtv Ljubljana** pod taktirko danskega dirigenta **Erlinga Kronerja**.

Novost domačega jazza so bili našim bralcem znani **Quatebriga**. Ljubljansko občinstvo, ki morda ni vajeno takšnih dogodkov, je bilo ob njihovem nastopu resnično navdušeno. Nastop **Paquita D'Rivere** je bil enostavno prekratek, da bi se o njem dalo kaj posebnega zapisati. **Anthony Braxton** in **Marilyn Chri-**

spell sta izvrstno ujela ton in ga skupaj oblikovala, kot smo pri Braxtnu vajeni. Nikakih revolucionarnih novosti, pač pa še bolj zavzet in na razumskem zaznavanju temelječ pristop do glasbe.

The Vienna Art Orchestra so po nekaterih zadnjih projektih, ki jih poznamo z njihovih plošč, tokrat nastopili z bolj sproščenim konceptom. Njihova glasba nas preseneča z zmesjo natančnosti in izigranosti, ki jo z določene (morda celo preveč izrazite) distance prenašajo v spekter različnih stilov, od swinga do svobodne improvizacije in nazaj. Julius

Hemphill z **Jah bandom** je nastopil z bolj rockerskim prizvokom, kar pa je le še podžigalo poslušalca.

Kljub temu da so bili nastopi nekaterih skupin prebledi (**Nana** ali pa npr. **Enrica Rave**) pa sta selektorja **Tone Janša** in **Lado Jakša** pripravila še kar prijeten program, kjer je skoraj vsak lahko našel kaj zase. Upajmo, da bodo tisti, ki razpolagajo z devizami, drugo leto pokazali več razumevanja za to prireditev, organizator pa, kdorkoli že bo, še več ambicij za obfestivalsko dogajanje, kot je bil letos video.

JAKA FÜRST

ZOPET V KRIŽANKAH

Letošnji 26. mednarodni festival jazza v Ljubljani se je na veselje mnogih zopet preselil v Plečnikove Križanke. Tukaj je lahko zvočno bolj sproščeno zadihal in tudi poslušalci so imeli na razpolago preddverje za »ušesni počitek«, če kak nastop ni bil ravno po njihovem okusu. Žal pa se je zopet zgodilo, da je 24. ura, določena za zaključek koncertov, onemogočila, da bi se nekateri nastopajoči do konca razigrali (npr. Paquito D'Rivera Quintet v petek zvečer) in predstavili v vsej svoji ustvarjalni širini. Zato bi bilo za naslednji festival nujno zagotoviti »gibljivost« ure zaključka jazzovskih večerov, saj se je v Križankah že velikokrat zgodilo, da so glasbeniki svetovnega slovesa pripotovali za nastop na Ljubljanskem festivalu od zelo daleč, bili pripravljeni za daljši koncert, a so morali zaradi »časovne stiske« (z nesluteno natančnostjo so prometniki ob 24. uri spustili po Aškerčevi cesti promet težkih kamionov sredi najbolj

občutljivega pianissima) predčasno zaključiti, včasih še niti ne prav ugre-ti.

Poleg te črne pike, ki se ne bi smela več ponoviti, je letošnji festival spremljal še en tipičen »maloslovenski« dogodek, sočasnost jazzovskega festivala na Bledu. Ta je bil bolj tradicionalno usmerjen (ob Ljubljanskem festivalu, ki je imel namen, kolikor je bilo organizacijsko in finančno mogoče, predstaviti prerez sodobnega svetovnega jazzovskega dogajanja) in marsikdo bi si želel poleg ljubljanskih koncertov poslušati tudi tiste na Bledu, a žal ni mogel biti istočasno na dveh mestih. Tudi to iz nezmožnosti sporazumevanja nastalo »naključje« naj bi se več ne ponovilo, saj je slaba usluga ljubiteljem glasbe in res slab zgled kulturnega sodelovanja na že tako osiromašenem področju prirejanja jazzovskih koncertov pri nas.

LADO JAKŠA

Fotografiral: BOŽIDAR DOLENC

GONZALESOVA NOVA GLASBA

V zadnji lanski številki smo pisali o letošnji jazzovski glasbeni delavnici. To pot bomo predstavili njenega vodjo — ameriškega trobentača, skladatelja, aranžerja in dirigenta **Dennisa Gonzaleza**, ki je obenem tudi uveljavljen slikar velikih oljnatih slik in avtor mnogih kolažev. Pogovarjala sva se po uspešno zaključeni delavnici v tivolskem studiju, kjer je González sodeloval kot producent in aranžer ter seveda trobentač na srananju plošče Svetlane Makarovič.

Opiši mi, prosim, svojo glasbeno pot.

Pri šestih letih sem se začel učiti klavir. Toda mnogo raje sem imel košarko, klavir me ni zanimal. Ko mi je bilo trinajst let, sem nehal igrati klavir. Leto dni prej sem začel igrati trobento, tako klasično glasbo, kakor tudi koračnice in podobno. V srednji šoli sem igral v šolskem pihalnem orkestru. Živel sem v južnem Teksasu. V želji po boljšem družinskem življenju — velika mesta imajo večjo izbiro — in zato da bi našel glasbenike, ki bi jih zanimala glasba, kakršno sem slišal v glavi, sem se pred osmimi leti preselil v Dallas. Tam sem postal poklicni glasbenik. Leto dni kasneje sva s pianistom Artom Landyjem ustanovila gramofonsko družbo DAAGNIM. Začeli smo s koncerti na otvoritvah razstav in podobno. Danes imamo 35 do 40 aktivnih in delno aktivnih članov. Do sedaj smo izdali 14 plošč in mnoge sem sam produciral. Naša družba ima tudi svojo lokalno radijsko postajo Kera. Obenem na mestni univerzi predavam mariachi — meksiško glasbo. Ti dohodki mi dopuščajo, da lahko s svojimi skupinami igram resnično to, kar si želim.

Svojo glasbo imenuješ »new music«. V čem se razlikuje od »stare«?

Vzamem stare oblike in iz njih sintetiziram nove. Te dejansko niso nove, toda v primerjavi s preteklostjo so nekaj popolnoma novega. Ta glasba ne vsebuje samo jaza, temveč vse vrste etnične glasbe tretjega sveta, minimalizem, surrealizem, južnoameriško glasbo...

Kakšen je tvoj odnos do jaza?

Ne ubadam se z vprašanjem, ali je to, kar igram, jazz ali ne. Če nekdo reče, da igram jazz, in to potem nekoga pripravi do tega, da začne poslušati mojo glasbo, je to lepo. V

glasbi skušam biti diplomat. To je zelo važno. Če kdo meni, da je jazz slab, seveda ne želim, da misli, da je moja glasba jazz. Če se komu zdi, da v moji glasbi sliši rock, je to v redu, ali afriško glasbo — v redu, ali mehiško glasbo. Vse, kar me zanima, je dejstvo, da igram glasbo, ne glede na to, kako jo poimenujemo. Res pa je tudi, da pogosto uporabljam glasbene oblike, ki jih je jazz uporabljal v preteklosti. Mislim, da je jazz tako odprta glasba, da lahko vključuje skorajda karkoli.

Po tvojem mnenju meje med jazzom in ne-jazzom torej ni?

Ta meja je zamegljena in nejasna. Še najbolj jo določa swing izvajanja. Toda obstaja tudi glasba, ki swinga, pa prav gotovo ni jazz. Anthony Braxton, na primer, je pred kratkim izdal album Seven Standards, na katerem igra same znane jazzovske standarde. Glasba, ki spremlja njegova sola, je prav gotovo jazz, toda to, kar igra Braxton, ni jazz, temveč Braxtonova glasba in njegov občutek. Torej je prav težko določati, kaj je jazz in kaj ni. To je tudi njegova pomembna lastnost — da transcendirata toliko stvari.

Po tej logiki je verjetno tudi tvoja glasba samo Gonzalezova glasba, mar ne?

Da. Vendar je to tudi glasba tistih, ki sodelujejo z menoj. To je popolnoma moja glasba, vendar ni čisto moja. Paradoks. Vsa moja glasba je paradoksalna. Toda takšno je tudi življenje. Glasbenikom dopuščam, da igrajo to, kar so in jim ne govorim, kaj naj igrajo.

To pot že tretjič vodiš glasbeno delavnico v Ljubljani, kjer nisi več noben tujec. Kot nepristranskega opazovalca naše slovenske jazzovske scene te prosim za oceno trenutnega stanja.

Resnično bi lahko bila močna. Mislim, da se tukajšnji ljudje sploh ne zavedajo, koliko dobrih glasbenikov imajo. Toda bila bi še močnejša, če bi glasbeniki bili enotni. Vašo sceno dobro poznam, saj sem bil v samem središču njene politike. Ugotovil sem, da so glasbeniki, organizatorji, novinarji in vsi drugi, ki imajo na tak ali drugačen način opravke z jazzovsko sceno, razcepljeni in razdrobljeni, namesto da bi enotno govorili: »V redu, imamo svojo slovensko jazzovsko sceno.« Danes ni več važno, kdo je s tem razkolom začel, važno je, da se zberete, sedete sku-

pa in rečete: »Končano je s tem razdorom. Sedaj se bomo raje posvetili edini stvari, ki je resnično važna — glasbeni sceni. Dobrih glasbenikov imamo dovolj.« Na vsaki jazzovski sceni obstaja podoben problem kakor tukaj: uveljavljeni glasbeniki, ki znajo igrati, imajo prevelik ego (jaz) in skušajo mlajšim glasbenikom, ki so resnično dobri, dopovedati, da ne znajo ničesar. S takimi nasprotovanji je treba prenehati čimprej. Vsi bi se

prav vseeno, kaj govorijo kritiki, razen takrat, kadar se od njih lahko česa naučim. Tudi če poslušam slab disco, se lahko pri tem marsičesa naučim, in podobno je s kritiki, ki jim moja glasba ni všeč. Za ta projekt je koristno, da so ga kritiki dobro sprejeli. Zato so lahko zadovoljni udeleženci in si lahko rečejo: »No, dobro smo opravili posel. Časopisi nas hvalijo.« Sedaj bi jim morala širša družbena skupnost reči:

morali zbrati in si reči: »Pozabimo na težave in začnimo raje igrati!« Morali bi se začeti ukvarjati z duhom glasbe, ne pa z duhom politike. Mlajši glasbeniki si morajo dopovedati: »Da, znam igrati!«, Starejši pa morajo razmišljati takole: »Res je, da znam igrati, toda prostora je dovolj tudi za mlajše.« Slovenija ima nekaj resnično velikih glasbenikov. Soli, ki sem jih v minulem tednu v glasbeni delavnici poslušal, so bili izredni in neverjetno dobri.

Ali imaš kakšno pripombo o organizaciji glasbene delavnice?

Delavnico si želim voditi še naslednja leta. Dalj časa; to je zelo važno. Še posebej zame. Vsakič ko pridem sem, se naučim kaj novega. Tudi v Dallasu se vedno naučim kaj novega in potem pridem sem — to je nekakšna kulturna izmenjava. Za delavnico je pomembno, da se je udeležijo tisti, katerim je v prvi vrsti namenjena. To je bil to pot veliki problem. Ljudje se niso mogli odločiti, da bi resno sodelovali. Za pravo glasbeno delavnico pa je neobhodno, da se njeni udeleženci odločijo: »Ta teden se bom popolnoma posvetil glasbeni delavnici!« Tukajšnji glasbeniki se morajo še naučiti, kako se je treba obnašati. Tako pa so nekateri neodločno in neredno prihajali na vaje in izostajali tudi po tri dni. Sicer pa menim, da je glasbena delavnica tako kot prejšnji dve leti čudovito uspeła.

Ali ti je kdo prevedel katero od pohval, ki so se po vašem sobotnem nastopu pojavile v dnevnem časopisju?

Ne, za dobre kritike nisem vedel. Mislim, da je to v tem primeru zelo pomembno. Navadno mi je sicer

»O. K. fantje, tukaj imate štipendije. V roku dveh mesecev pripravite program za nastop.« To bi za našo delavnico bilo pravo darilo.

Misliš, da bi bila delavnica še uspešnejša, če bi trajala več kot teden dni?

No, tudi en sam teden lahko zadostuje. Toda glasbeniki bi morali prihajati na vaje pravočasno. To je bila velika težava. Ni jih bilo vse do 10.15 (vaja se je uradno začela ob 10. uri) in tako smo začeli šele ob 10.45. To so sicer navidez malenkostne težave, vendar imajo lahko slabe posledice. Če bi vsi udeleženci prihajali pravočasno in pripravljeni ter segreli, ne bi bilo treba zadnja dva dneva pred nastopom tako hiteti. Toda končni učinek je bil prav zadovoljiv.

Kaj bi rad povedal za zaključek najinega pogovora?

Ljubljanci so me končno sprejeli za enega svojih. Ne zahtevam sicer nobene posebne privilegirane obravnave, toda prav prijetno mi je, ko me ljudje na ulici zaustavijo, me pozdravijo in rečemo kakšno. Ne počutim se več osamljen kakor prejšnji dve leti. Sedaj imam tukaj že res veliko prijateljev. To pa tudi potrebujem, saj sem zelo daleč od svoje družine. Izračunal sem, da gre za razdaljo, ki je daljša od ene četrtine Zemljinega obsega. Svet je tako velik, da je to prav velikanska razdalja. Ker sem tukaj brez družine, sem vesel, da so se mi tukajšnji ljudje odprli.

P. AMALIETTI

Fotografiral: **MIHA ŠKERLEP**

TEENY - BOP IN RAKIJA

Zabeležba ob novorockovskem nastopu Plavog orkestra, Ljubljana, 7. 09. ... Gostje večera, Plavi orkestar, so na nastopu razpršili vse pomisleke o »razprodajanju« Novega rocka; ti pomisleki so namreč konec avgusta leteli na selektorjevo odločitev da na to prireditev povabi tako »proslulo« ime. Začetek njihovega nastopa je bil dokaj medel in nespodbuden. Očitno je, da so »Orkestraši« nasedli govoricam, ki so jim obljubljale da Novega rocka ne bodo zapustili celi. No, namesto »atentatorjev« jih je v Križankah pričakala njihova standardna, na pol shisterizirana dvorana. Tako so se Sarajlje na odru polagoma »stopile« in slišali smo lahko včasih prav trd, vedno pa izvrsten rock in pop »žur«, dva podaljška, s polno garderobo najstnic po njegovem koncu. Pričakovano sem le bolj suvereno obvladovanje »lukenj« med skladbami, a verjetno sem pričakoval preveč.

Intervju, 7. 09. ob 19. uri. Naš sogovornik je bil najbolj izpostavljeni član Plavega orkestra, Saša Lošič-Loša. Dvajsetletni Loša je neverjetno spreten sogovornik. Kljub temu da marsikdaj rad »počveka«, pa se je mojih »napadov« v glavnem prav

uspešno branil, nekajkrat pa me je s svojimi dvomnimi izjavami pošteno zmedel. Pri tem je pred nami le zelo skrajšana oblika najinega razgovora.

Vaša plošča (beri plošče!) pomeni »varno« prečiščevanje novega primitivizma, namenjeno srednješolcem po končani vojski, brez motečega brutalnega novoprimitivističnega lumpenproletariata.

Vedeti moraš, da nikdar nismo bili del novega primitivizma. Le na samem začetku, v adolescentnem obdobju pred vojsko, smo se istovetili z njimi, kot pač otroci, ki hočejo na vsak način uspeti. Vseeno pa me je razočaralo to, da so bile iz te svete ideje, ki bi lahko zelo spremenila našo subkulturo, poleg tega pa tudi imela velik odmev v širši kulturi, poobrani le njeni najbolj neumni elementi, v stilu fraz »De si, jarane?« in »Ša ima?« ter da so se nato celo glavni dejavniki novega primitivizma uklonili zahtevam »bleferjev«. Poleg tega je na začetku novi primitivizem vodil k določenemu stališču do malih ljudi, zdaj pa se je vse izrodilo v pravo očaranost s temi in v utapljanje v trivialnostih njihovega življenja. Za nas je bil novi primitivizem le ena izmed iz-

kušenj, ki smo jih skupaj z drugimi prečistili in na osnovi tega razvili svoje, do neke mere originalno glasbeno stališče.

In kako gledajo potem na vas v Sarajevu?

Mislím, da je prišel precej čuden čas, lačen čas. Ljudje so postali bolj zviti in zanima jih le to, kako lahko zberejo za kosilo in večerjo. Tako vse pogojuje ta prekleta visoka naklada. Zaradi te nas v Sarajevu dokaj zaslepljeno sovražijo, predvsem glasbeniki, ki bi brez stalnega razmišljanja o tržni vrednosti glasbe že zdavnaj naredili precej več in hkrati dosegli precej svetlejšje cilje.

Priznati moram, da neverjetno tekoče odgovarjaš na moja vprašanja. Kakor da bi se pripravil vnaprej. Ali je delo vaše skupine v splošnem le razumsko in plansko? Manipulacija najstnikov z vrnitvijo na gimnazijska leta?

Mislíš, da je izmišljeno. Zelo nezdravo in nevhvaležno je, če te ljudje tako razumejo. Zelo bi mi bilo težko pri srcu, če bi se o nas ustvarila slika kot o zviti dvajsetletnikih, ki igrajo na karte naivnosti in lovijo z njo odrasle, otroke in svojo generacijo. Mislím, da bi bilo zelo nepošteno gledati svojo tovarišijo v dvorani, vse tiste, ki so slepo in frenetično vdani tvojim lažem, ti pa se jim smejiš izza svojega stekla.

Ali ni pop glasba vedno laž? Še posebno erotika v njej?

Vse naše skladbe so nastale na osnovi mojega vse večjega čustvenega naboja, saj nimam niti brata niti sestre, da bi se jima lahko izpovedal. Res je, da te pesmi s poznejšim izvajanjem na koncertih in z razmnoževanjem na ploščah ne morejo dobiti drugačnega prizvoka kot racionalnega in s komercialnimi zahtevami. Kljub vsemu temu in kljub histeriji po končanih koncertih pa skušam zadržati svoj svet, osebni, gimnazijski. Jasno je, odraščam, to je neizogibno, a vseeno skušam zadržati svojo preteklost, pa čeprav jo pri tem malo idealiziram.

Praviš, da so pesmi na plošči v glavnem vezane na tvoje izkušnje. Kaj pa potem na njej dela »Šta će šoferima kuća?«?

To je edina skladba na plošči, za katero stojim le z glavo, nikakor pa ne trdno na ileh. Ta skladba je močna zaradi svoje zamisli, zamisli, da brez vsakršnega občutka krivde postavim skupaj narodno pevko Nado Obrić in kitarski solo, ki vleče na beat šestdesetih let, ter da skupaj z Nado svoje cel elitni krog pevcev novokomponirane glasbe. Mislím, da je skrajni čas, da se poruši meja med samozvanimi intelektualci ter narodnimi umetniki, ki nikdar ne bodo priznali, da so intelektualci. Groza me je ob misli, da je za nekatere ljudi kultura samo elitizem — Ivo Pogorelič, Jovan Kulundžija ali pa razstava naših slikarjev v centru

Pompidou v Parizu, pri tem pa ne vidijo, da ustvarja kulturo le golo življenje, boj in zmaga v njem.

Kakšen je potem vaš odnos do »novokomponirane« glasbe?

Mislím, da bi jo bilo treba izvleči iz mulja naših lestvic vrednotenja, tako da lahko človek brez kompleksa prizna, da mu je ta všeč. Pri tem ne gre za nikakršno obujanje velike nacionalne zavesti, le za vračanje, tako da sta na tehtnici v ravnovesju prozahodna glasbena usmerjenost in ta stara gospa, ki živi že vsaj tristo let. Pri tem smo mi nekakšen hibrid, medijsko obremenjeni otroci. Že od šestdesetih let in še od prej nas prozahodna usmerjenost preplavlja preko medijev, že vse od našega rojstva, vse od šlagerjev naprej. Predtem pa je ta stara gospa obstajala 300 let in nikamor se ji ni mudilo in se ji ne mudi.

Ali ne prihaja potem v vaši glasbi do spopada med zahodno glasbo in to gospo? Ta je ponavadi netolerantna do rock'n'rolla.

Ne. Mislím, da smo mi obe sestavini pretopili v prav dober sladoleđ. Pri tem mi samemu klasična, tradicionalistično zastavljena novokomponirana glasba ni všeč. Samo če se spomnim vojske in tulečih tranzistorjev, na tisto idiotsko harmoniko ter na glas, ki se joka »Oprosti mi, što te volim!«.

Mislíš, da imajo vaše sentimentalne skladbe drugačen učinek?

V vsakem našem besedilu je ruralna razsežnost. Vseeno pa sem jih tako čistil, da se mi jih tudi čez šest let ne bo treba sramovati.

Kaj boš odvrnil na to: Nele iz Zabranjenog pušenja mi je v intervjuju dejal, da je Bijelo dugme igralo za vaščane, ko so ti živeli na vasi, oni pa jim začnejo igrati takrat, ko ti pridejo v mesto na delo. Kje stojite potem vi v tej delitvi dela?

Mislím, da smo zajeli generacijo, ki je šele začela hoditi na koncerte, ki se je šele začela zaljubljati in zbirati, v obdobju pod devetnajstim letom. Starejši nas gledajo pokroviteljsko, otroci pa nas imajo za nekakšne počje igračke.

Ali misliš, da je ta najstniška generacija objektivna?

Ta generacija je precej pametnejša, kot sem bil jaz v njenih letih, vsaj če sodim po njenih pismih, po tem, kar ta zdaj posluša, po njenih stališčih, utemeljitvah in ravni pisanja.

Pripis: Loša je med intervjujem napravil name kar simpatičen vtis. Vseeno pa sem toliko bolj skočil v zrak nekaj dni pozneje, ko sem v intervjuju za Mladino odkril, da fant najbolj »sočne« delčke dobesedno ponavlja iz intervjuja v intervju. Pa ne da Plavi orkestar pošteno manipulira tudi novinarje? Kdo ve? Hoću, da se napijem, daj mi vroče rakije.

PBC
Fotografiral:
BOŽIDAR DOLENC

PLAVI ORKESTAR

WOODY SHAW WITH TONE JANŠA QUARTET/ JUGOTON

Najnovjša plošča **Toneta Janše**, ki je septembra izšla pri nizozemski gramofonski družbi Timeless, v teh dnevih pa bo izšla tudi pri Jugotonu. Je plošča sodobnega jazza, kakršne Jugoslovani še niso imeli. Seveda ji daje poseben ton **Woody Shaw**, slavni ameriški trobentač, ki je na letošnjem jazz festivalu zelo navdušil drugače hladno ljubljansko občinstvo. To izredno uspešno sodelovanje je Janšo dokončno uveljavilo na svetovni ravni. Vse skladbe na plošči so njegovo delo in izpričujejo velike skladateljske darove, aranžersko veščino ter izvirno inventivnost. Stavljani balkanski ritmi v skladbi **Medlj** so idealen temelj obema virtuosnima solistoma, ki jima ritemska sekcija rabi za platno, na katero slikata svoje glasbene vizije. Njuni kontrastni improvizaciji se dopolnjujeta, ubrana medigra pa spominja na slavni tandem Milesa Davisa in Johna Coltrana: vroči Janšev sopran — ali tenorsaksofon se zlije s hladno trobento W. Shawa, Janševa flauta skupaj s Shawovo krilovko ustvarja posebno barvo, katere liričnost spominja na romantiko mojstrov, kakršni je Roland Kirk. Ritemska sekcija igra sproščeno, vendar z intenzivnim ritmičnim polétom in swingom: mladi izolski pianist **Renato Chicco** je prispeval dva obetavna sola, ki kažeta na vpliv McCoya Tynerja; avstrijski basist Peter Herbert je soliden spremljevalec, v skladbi Maj pa navdihnjene solist; precizno bobnanje Dragana Gajića se lepo prilega posthardbopovskemu duhu glasbe. Tenorski solo na modalni skladbi **Call Mobility** ni samo vrhunec celotne plošče, temveč tudi slovenskega jazzu v celoti. Nič manj ni impresiven sopranski solo v skladbi **Reka**. Izredna je tudi spontana in intuitivna improvizacija obeh solistov v coltranovskem rubatu priredbe pesnice **Kje so tiste stezice**, skladba **Bolan** pa gradi na makedonski melodiki in ritmiki ter otožnem razpoloženju.

To Janševo ploščo, peto po vrsti, bi moral vsak slovenski ljubitelj jazzu uvrstiti v svojo zbirko. Ustoličuje ga za vodilnega glasbenika modernega jazzu na Balkanu, njegov kvartet pa je trenutno najmočnejša combo zasedba v Jugoslaviji.

P. AMALIETTI

PLAVI ORKESTAR/ SOLDATSKI BAL/ JUGOTON

Pa naj se na začetku posujem s pepelom. Nezmotljivih ocenjevalcev popularne glasbe ni! Če sem v zadnji številki lanskega letnika na osnovi skrajno površnega vtisa v enem stavku odslovil Plavi orkester, me je poletni uspeh skupine prisilil, da sem njeno ploščo ponovno in natančneje poslušal. In končni vtis je popolnoma drugačen od začetnega. Soldatski bal je ena najbolj svežih plošč domačega pop rocka v zadnjih letih. Plavi orkester neverjetno neobremenjeno in iskriivo povezuje lokalno »narodno« glasbo, bosanac rock in oživitve popa zgodnjih šestdesetih let. Nobenega dvoma ni, da so Plavi orkester predvsem najstniška pop skupina. Vseeno pa po dolgem času taka, da smo je lahko samo veselili. Glasba na Soldatskem balu je namreč daleč od kakih dolgovoznih klišejev, polna stalnih »pogruntavščin«, vedno prepričljivo radoživa, pogosto pa še kako energična. Tudi odkloni med posameznimi skladbami so veliki, tako da se da Balu z zanimanjem slediti, tudi če ne »padeš« na sladke obrazke njegovih protagonistov. Tudi glasovno je album več kot korekten, ima izredno udarne in izstopajoče refrenske dele. Podobne simpatije zbujajo besedila Plavog orkestra, ki so še kako dobro vezana na njegovo glasbo in jo uspelo zakrožajo. Ta se v glavnem spuščajo v nostalgčno obujanje spominov na srednješolsko »mladost«, predvsem na naivno gimnazijsko erotiko, ki pa se kljub pogostim padcem v patetiko neverjetno uspelo izogne cenenosti, pogosto pa jih barva učinkovita ironija. Marsikatero besedilo je vezano na »novokomponovano« sredino, ki pa v »shadows okolju« deluje še kako učinkovito v svoji črtjenosti. Prav tako ne gre prezreti »SMB« besedil, ki so zaradi frustracije in nostalgije več kot prepričljiva.

Sarajlije, kar tako naprej, pa se nam (končno) tudi nad čisto pop glasbo pri nas ne bo treba pritoževati!

PBC

BORGHESIA/ LJUBAV JE HLADNIJA OD SMRTI/ FV PRODUKCIJA

Prva Borghesijina velika plošča je žal ugledala luč kar z enoinpolletno zamudo. Tako je ta danes le še zanimiv dokument obdobja členitve in nadgrajevanja našega postpunka, skupaj s kompilacijo 84-48 in delno tudi domačim prvencem Laibacha in tako moramo veliko njenih potez gledati v okviru historične popularnoglasbene situacije iz leta 1983. V tej luči tudi začetni Borghesijin skok v alter-disco in novi funk ni bil nič sramotnega ob lepem številu zanimivih predstavnikov takratnega novega plesa. Prav tako se ne bi smeli spotakniti ob njeno takratno poigravanje s čutnostjo in seksualno subverzivnostjo, pač z eno izmed standardnih stopenj razvoja glasbene gverile. Vseeno pa čutnost nikakor ni edina determinanta Borghesijine velike plošče. Če spregledamo njena prenapeta začetna in zaključna dela, pridemo namreč do precej drugačnih zaključkov. Skozi Ljubezen... se podobno kot skozi Borghesijin video vleče urbano nasilje v vseh možnih oblikah, od vojnega (Tako mladi) prek »cestnega« (Previše tenzije, Nočne šetnje), ideološkega (A. R., Kdo je ugasnil luč?) do najbolj razvpitega sadomazohističnega (On). Pri tem so besedila Borghesije kljub njenim občasnim tavanjem v izumetničenost prav učinkovita. Poglavje zase pa je glasba plošče. Že na tej zgodnji stopnji Borghesia pokaže vse tiste ustvarjalne razsežnosti, ki so nas tako prijetno presenetile na idejno bolj »nevtralnih« Clonesih — izvrsten smisel za razvijanje pretanjenih melodij in za gradnjo sugestivnega ozračja ter za lepo število odtrganih, nepredvidljivih domislic. Le pevčev glas je včasih kar preveč monoton.

Pa končajmo. Borghesijaši so vse od leta 1981 ena pomembnih komponent ljubljanske alternativne scene, kar znova potrjuje tudi ta »povzetek« njihove zgodnje glasbene faze, ki kljub marsikaki luknji učinkuje prav vzpodbudno.

PBC

RADOVAN IN MITJA GOBEC PEVČEV PRIROČNIK

Junija letos je ob pevskem taboru v Šentvidu pri Stični izšla pri ZKOS in Taboru knjižica navedenih avtorjev. Njen izid je treba vsekakor pozdraviti, saj tovrstne literature občutno primanjkuje, oziroma je sploh ni, če imamo v mislih petdesettisočglavo družino pevk in pevcev v slovenskih odraslih zborih.

Priročnik v nakladi deset tisoč izvodov prinaša veliko koristnih napotkov za pevčev vsakdanjo rabo. V uvodu napove pomagati k spoznavanju osnov glasbene teorije, seznanjati pevce z značilnostmi zborovskega petja, pevskih zborov in njihove organiziranosti, zdravljenjem bolezni dihalnih in pevskih organov in še s čim. Priročnik napovedano v glavnem izpolni, manjka pa tudi kaj, kar bi primerno obdelano, ne bi stveno razširilo obseg knjižice, pevcem pa še posebej koristilo.

Mala glasbena teorija je, z ozirom na njeno namembnost, morda preveč izčrpna, v isti sapi pa je škoda, da ni namenjenega nič prostora fiziologiji, pevskim in dihalnim organom in pevski ter dihalni tehniki, saj slednji, primerno utrjeni, zagotavljata vsaj 70% uspešnosti v zborovem zvoku in intonaciji. Škoda, ker bi knjižica lahko precej omilila vrzel na tem področju, ne s težko razumljivo teorijo, ampak z vsem razumljivim poljudnim zapisom.

Ker je priročnik namenjen pevcem, s tem tudi organizacijskim vodjem in odborom zborov, bi prav tako pričakoval vsaj nekaj napotkov v pomoč pri začetni organizaciji in splošni organiziranosti zbora. Verjamem, da bi avtorja tudi tukaj lahko posredovala svoje bogate izkušnje.

ROR

Dragi bralci,

spet odpiramo rubriko, kamor uvrščamo vaša pisma, v katerih nam opisujete svoje doživljanje glasbe, ki jo poslušate ali sami izvajate. Na to stran pa sodijo tudi krajša poročila o glasbenih dogodkih iz vašega okolja in tudi vsakršen pogovor z vami, ki želite kaj izvedeti, oceniti, pograjati itd. Kar pogumno torej zastavite persna in se nam oglasite, da bo kaj gradiva za naslednjo številko. Tole sem napolnil s prispevki iz majskih in junijskih dni, ki niso mogli v zadnjo lansko številko. Avtorice so se razpisale o svojem glasbenem udejstvovanju, ker pa ni dovolj prostora za vse tri prispevke v celoti, sem bil prisiljen krajšati. Izpustil sem vznesene opise občutij v **Poloninem** in **Leinem** sestavku in nekoliko razredčil gostobesedno igrivost **pozavnstki-nega** pisanja. Črtati pa je bilo treba tudi precejšen del informativnega dela pri opisu MPZ Trbovlje, saj je Polona napisala celo kroniko udejstvovanja zbora v pretekli sezoni. Upam, da bo informacija kljub vsemu ustrežna in da bo branje pritegnilo, morda tudi koga navdušilo za podobno dejavnost.

V pričakovanju novih prispevkov vas lepo pozdravlja

VAŠ UREDNIK

P. S.: Ta mesec bo v Slovenskih Konjicah tradicionalno srečanje mladih dopisnikov. Nanj smo povabili tudi dva naša lanska dopisnika! O srečanju bomo še poročali.

Pripis uredništva: Na tem mestu se tudi opravičujemo učencem 5.b (zdaj 6. b) razreda OŠ XII. SNOUB Bršljin iz Novega mesta, saj smo jim pri ilustraciji njihove pesmice v 7. številki lanskega letnika pomotoma zamenjali prvotni 3/4 takt s 6/8.

ZAIGRAJMO!

Neki torek (ali pa petek) se je na vajah zaslislalo: »Tako! Zdaj se moramo odločiti! Gremo na tekmovanje ali ne gremo?«

»Seveda gremo!«

Tako se je začelo. Vaje so postale vse bolj obiskane in vse bolj resne. Rešiti je bilo treba čeli kup vprašanj, preden smo lahko rekli: »Tako, zdaj pa lahko reš gremo tja!«

In smo šli. V Krško, na tekmovanje pihalnih orkestrrov. Seveda se nam ni sanjalo, da bo vse izpadlo tako »fajn«.

V Ormožu smo imeli še zadnje vaje — generalko. Vzdihovali smo,

ker ni bilo dobro zdaj to zdaj ono. Pa še instrumente bo treba glancati — kar pa delamo samo enkrat na leto (pa še to z veliko muko). Nikar naj nihče ne misli, da so si vsi očistili svoje instrumente — potem bi šlo namreč vse preveč gladko. To pa ni naša navada!

Zato si je nekaj »patronov« očit-stilo instrumente med vožnjo, na avtobusu! Ostali pa smo se škodozeljno smejali.

Ob prispetju v Krško smo z vsemi pripomočki »odropotali« v tamkajš-njo osnovno šolo, v »naš« razred. Še zadnja vaja. Vse bo v redu. Potem še nekaj prostih minut...

»Vzemite instrumente in noter! Gremo v dvorano!«

Na odru je vse potekalo (ne vem, kako naj rečem) — še kar. Sicer smo izumili nekaj napak, ki jih prej v življenju nismo še nikoli naredili — mislim, na nobeni vaji. Pa kaj moremo!

Kasneje smo se vrnili v dvorano na razglasitev rezultatov. Ugotovili smo, da smo dobili bronasto plaketo. Seveda smo bili z uspehom zadovoljni. Z vsemi godbeniki sicer ni bilo tako, ker so bili nekateri razočarani in so verjetno pričakovali dosti več, kot je »bronasta«.

Vsem nam je že pošteno krullilo po želodcih. Še posebej pa, ker smo vedeli, da nas čaka nekje kosilo. Lahko rečem, da se je tu začel naj-prijetnejši del dneva.

Z nami so kosili še godbeniki iz Ruš in iz Slovenske Bistrice. Godbeniki iz Ruš so nam kot nagrado za naše odličje trikrat vzkliknili hura. Mi pa smo odšli po svoje instrumente in jim zaigrali dve koračnici. Ker pa tudi oni niso hoteli biti slabši, so odšli po svoje instrumente in nam zaigrali tri koračnice. Ko so to slišali Bistričani, so stopili tudi oni po svoje instrumente in pred gostiščem zaigrali nekaj koračnic. Kot vrh vsemu smo nato zaigrali še vsi skupaj nekaj koračnic, ki smo jih pač vsi obvladali.

Mi smo imeli pred seboj še dobršen del vožnje, zato smo se morali posloviti.

Pozavnistka

ROTENBURŠKI FESTIVAL PEVSKIH ZBOROV

Mladinski pevski zbor Radio-tele-vizije Ljubljana obiskujem že od svojega sedmega leta. Imela sem priložnost sodelovati na številnih koncertih po Sloveniji in v tujini. Vseeno pa je bil zame najlepše doživetje fe-

stival pevskih zborov v prikuپnem zahodnonemškem mestecu Roten-burg blizu Hamburga.

Festival, posvečen evropskemu letu glasbe, je trajal osem dni in udeležili so se ga številni mladinski zbori iz vse Evrope. Težko je z besedami opisati vzdušje, ki je vladalo ves čas našega obiska v Rotenburg. Stanovali smo pri družinah pevcov domačega zbora in povedati moram, da so bile izredni gostitelji. Naš delavnik je trajal ves dan, saj smo že zjutraj začeli z vajami, na katerih so sodelovali vsi udeleženi zbori. Ob večerih so potekali koncerti, na katerih se jih je vsak večer predstavilo po več, enkrat z domačo folkloro, drugič pa spet z renesančno glasbo. Kljub napornemu delavniku smo našli čas za površen ogled prečudovitega mesteca, ki s svojimi stariimi zgradbami spominja na srednji vek. Kljub temu pa je življenje v njem prijetno in toplo. Z družinami, pri katerih smo stanovali, smo navezali stike in jezik že po nekaj dneh ni pomenil več ovire za prijateljstvo, ki se je rodilo ob skupnem trudu »zapeči čim lepše«. To je bil pravi svet mladih brez predsodkov, meja in zlobe. Družila nas je pesem, ki je ob zaključku festivala, tokrat v latinščini, zaorila iz gr prav vseh mladih pevcov in njena čarobna moč nas je spremljala vse do našega odhoda, ko smo se s solzami v očeh poslavljali od svojih prijateljev, ki so nam v vseh jezikih znali povedati, da ljubijo pesem prijateljstva in miru.

Lea Fon

7. c.

O. Š. Majda Vrhovnik Ljubljana

MPZ TRBOVLJE

Naš zbor deluje že osmo leto. Mi, pevci, smo kot ena družina. Naša srca združujeta mladost in glasba — gospodarica sveta. Izhajamo iz rdečih revirjev. Ohranjamo njihovo tradicijo, njihovo petje. Radi imamo pesmi in petje — zato pojem.

Začetek je bil težak. A trudili smo se in trud je bil poplačan. Dosegli smo visoko kvaliteto petja. Nastopali smo na revijah v Zagorju, na festivalu Kurirček v Mariboru in na MPF Celje. Povsod smo uspeli in ponosni smo na to.

Do danes smo gostovali v nekaterih slovenskih mestih, v Lazarevcu, Srpu ter Donjem Lapcu in v Št. Primožu na avstrijskem Koroškem. Pevci vsako obletnico zbora proslavimo s celovečernim koncertom.

Naš zbor si težko zamišljamo brez upravnega odbora. Sestavljen je iz naših staršev. Člani odbora nas usmerjajo, pripravljajo gostovanja ter omogočajo sodelovanje z delovnimi organizacijami. Te nam pomagajo tako finančno kot materialno. Naša zborovodkinja je Ida Virtova, ki ni samo odlična voditeljica zbora,

ampak tudi naša prijateljica. Prepričana sem, da nas ima rada kot svoje otroke.

ZKOS nam je omogočila gostovanje v Pliberku na avstrijskem Koroškem. Za nastop smo pripravili glasbeno-scensko delo J. Kolarica Salon Expon in nekaj slovenskih pesmi. Nastopali smo na pliberški osnovni šoli, kjer je le malo slovensko govorečih otrok. Bili smo prva slovenska skupina, ki je gostovala na tej šoli.

28. junij je dan glasbe, pa tudi letošnje leto je mednarodno leto glasbe. V tem znamenju je letos potekal tudi Mladinski pevski festival v Celju. Pevci našega zbora smo se resno pripravljali na to tekmovanje že dalj časa. Vzpodbujali smo drug drugega, se popravljali in ni nam bilo žal prostega časa. Končno je prišel 31. maj, ko smo se v nabit polnem avtobusu odpeljali v Celje. Še dihal si komaj in bilo je čudno vzdušje, prav nič podobno pevskemu. A kar kmalu smo se razživeli. Čas je hitro minil in kmalu smo se znašli na odru ter se zavedli, da gre zares. Mislili smo le na petje in živeli smo se v melodije in vsebine pesmi: Dafino vino, Canzon Villanesca, Vojska, Sadaj pa bomba, ... Oh, oddahnila sem se. Nisem vedela, da bo šlo tako dobro!

Ko smo se po tekmovanju vračali domov, smo v avtobusu veselo prepevali, se pogovarjali in se smejali. Bili smo zadovoljni s svojim izvajanjem. Naslednji dan smo znova nastopili, tokrat na matinejskem koncertu v Trbovljah. Bila sem vsa nestrpna in čakala sem na rezultate iz Celja. Ko sem v pogovoru prijateljic slišala, da smo dobili srebrno plaketo, sem mislila, da bom omedlela. Bila sem zelo srečna in ponosna. Na prejšnjem tekmovanju smo tekmovali prvič in osvojili bronasto plaketo. In to leto srebrno.

V Trbovljah smo v okviru festivala gostili mlade pevce iz ČSSR. Trboveljčani smo bili tega obiska zelo veseli. Tudi jaz sem na domu sprejela češko deklco. S sporazumevanjem ni bilo težav. Vsaka je govorila svoj jezik. Šli sva v kino, se pogovarjali o vsem mogočem, peli druga drugi, ... S češkimi pevci smo privedli skupni koncert v Dvorani našega Delavskega doma. V prvem delu smo nastopili mi in publika nas je nagradila z močnim aplavzom. Vsi pa smo nestrpno pričakovali nastop mladih Čehov. Peli so odlično, čudovito, kot zvončki! Videlo in slišalo se je, da pojejo iz srca, da radi pojejo.

Ko so morali naši gostje kmalu po koncertu odpotovati, mi je bilo hudo in skoraj bi se jokala. A vendar, vsega je enkrat konec in prepričana sem, da se bomo še srečali.

**Polona Sitar
pevka MPZ Trbovlje**

REŠITVE IZ LANSKE

8. ŠTEVILKE

Med »počitniškimi« reševalci zadnje križanke in kviza XV. letnika smo tokrat izvlekli naslednje »srečneže«: **Danico Turk** iz Novega mesta (križanka in kviz), **Tanjo Tomažič** iz Šentvida pri Stični (križanka in kviz), **Branko Dragomirovič** iz Kranja (kviz) ter **Sonjo Špindler** iz Orehove vasi (Ž-mol). Tudi v novem letniku boste lahko reševali križanko in kviz, ki pa bosta tokrat ločena. Pri tem bomo nagradili po tri reševalce križanke in dva reševalca kviza (rešiti je treba obe spodnji »preskušnji« in Ž-mol), reševalce, ki nam bodo poslali tako rešitve enega kot drugega, pa čaka cela dvojna nagrada. Kot vsa letá bomo reševalce nagrajevali s ploščami, pri čemer se trudimo, da bi letos pošteno izboljšali založenost našega nagradnega »fonda«. O našem trudu bomo še poročali, lahko pa se zgodi, da bodo njegovi »plodovi« doleteli že reševalce prve letošnje križanke.

Rešitve nam pošljite najkasneje do **30. oktobra** na naslov: REVIJA GM, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana.

Rešitve malega kviza:

1a, 2b, 3b, 4c, 5a
Ž-mol: Verdi: Othello

Rešitev križanke iz lanske 8. številke

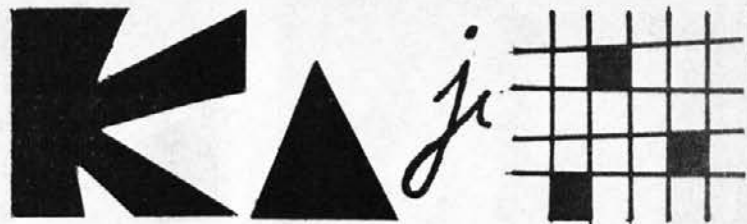
Vodoravno — spodbuda, toreador, Oton, aba, PU, graf, John, reva, Etna, ocet, ciza, kaj, EF, aduti, kela, akt, gopak, ano, kor, Ema, to, Ostrava, Enn, misija, av, TN, U Tant, Apači, replika, ušivec, godala, nara, va.

KVIZ

1. Kakšno ime je nosil letošnji maratonski koncert ameriških in angleških rock glasbenikov v korist lačnim Afričanom, ki se je odvijal 13. in 14. julija na stadionih Wembley v Londonu in John Fitzgerald Kennedy v Philadelphiji?

2. V zaključnem večeru Novega rocka 85 je poleg skupin B. B. Shop, Monroes, De Gazelas in Plavi orkestar nastopila tudi zelo popularna ljubljanska skupina Agropop. Med drugim so izvedli tudi skladbo, ki se je uvrstila že na mnoge lestvice in v kateri spretno mešajo ritem tanga in rock'n'rolla. Kako se imenuje ta skladba?

3. Kdo je avtor skladbe Blowing in the wind, ki je bila najbolj

SESTAVIL IDOR LONGYKA	ROJSTNA DEŽELA SKLADATELJA NA SLIKI	SKLADATELJ NA SLIKI V KRIŽANKI	TERENSKO VOZILO (OR. PIS.)	GRŠKI OTOK V JONSKEM MORJU	OSTUD- NOST	ŽILA DO- VODNICA	TEŽAVE	BAT	LETOVIŠČE PRI OPATJI	ALI SI ŽE POSLUŠAL SIMFONIJO IZ KRIŽAN- KE?	BANDERA	VOJSKE	VRSTA VOJNE LADJE	LETOVIŠČE PRI KOPRU
AVTOR OPERE JEVGENIJ ONJEGIN										KRAJ OB BLEJSKEM JEZERU Z AVTO- KAMPOM				
KDOR SE UKVARJA Z ENER- GETIKO										ZIDOV- SKO MOŠKO IME				
GLEDALIS- KA IGRAL- KA DROL- ČEVA										SMRKLJAJ				
KOPANJE				MOŠKI GLAS TUJE Ž. IME				TURŠKI VELIKAŠI	TRAVA DRU- GE KOŠNJE ČREVESNA BAKTERIJA					
ALFRED NOBEL			ANTON NOVČAN MOŠKO IME			IGRALEC NEVARNIH PRIZOROV VEŽBA								
SIMFONIJA SKLADATELJA IZ KRIŽANKE ŠIROKA MESTNA ULICA														
OGLAS- INSERAT								IME AMER. REŽISER- JA KAZANA MESTO V NDR				ANDREJ NAHTIGAL		
VDOR									MILHAUD DARIUS MITOLO- SKO BITJE					
ZENSKO IME			S. IN 23 ČRKA ABECEDA	REKA SKOZI FIRENCE LAHKO ATL. DISCIPLI- NE										
ANSAM- BEL DE- VETH PEVCEV						TOPEL JUŽNI VETER V ALPAH DEL TEDNA								
NAŠA IN TUJA ČRKA			POKRAJIN- SKE SLIKE AVT. OZN. ZA KUTINO											
TIBETAN- SKO GOVEDO				TUJE MOŠ- KO IME (PO NAŠE DRAGO)										
SPIS				MODRILO, PLAVILO										

popularna v izvedbi Joan Baez?

ustanovil naš trenutno naj-
bolj znani pianist:

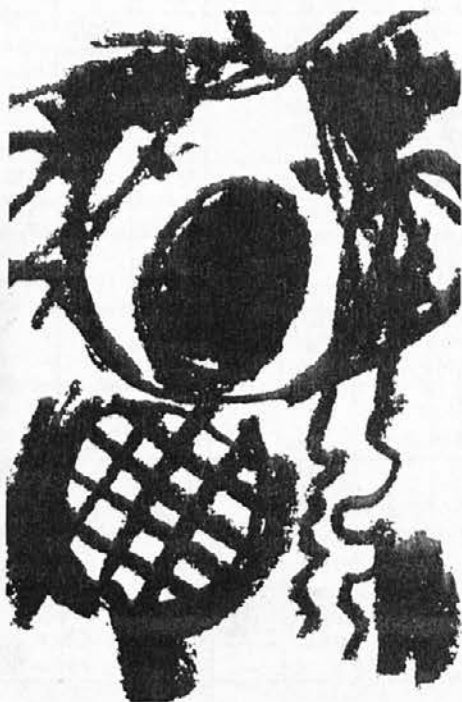
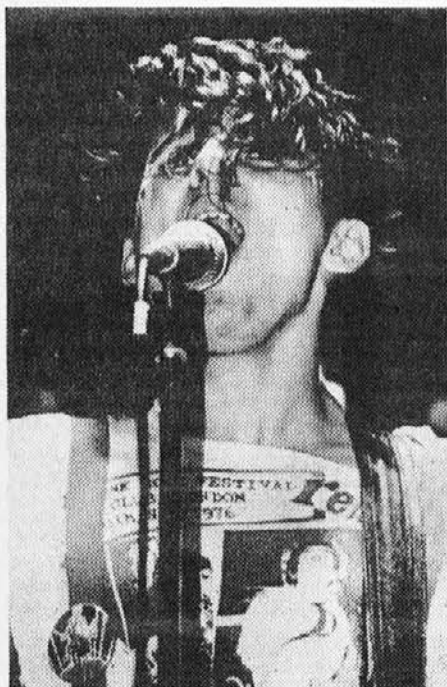
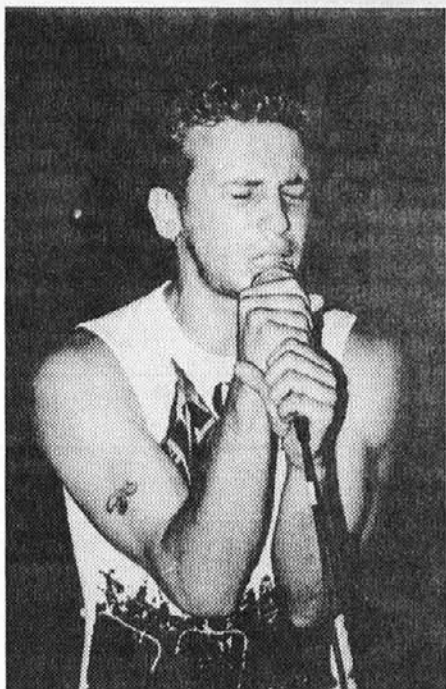
4. V četrtek, 5. septembra, se je z nastopom čembalistke Tjaše Požar spet pričel niz večernih glasbenih prireditev, ki jih pripravlja Glasbena mladina Ljubljane in se že sedmo leto odvijajo v Trubarjevem anti-kvartu pod naslovom:

5. Konec septembra je bila v Zagrebu avdicija za nadarjene mlade pianiste, ki želijo dobiti štipendijo iz sklada, ki ga je

POIŠČI PARE

Tuje opere in avtorji

1 VERDI	— PIKOVA DAMA
2 MOZART	— TRAVIATA
3 BIZET	— HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE
4 ČAJKOVSKI	— ČAROBNA PIŠČAL
5 OFFENBACH	— PORGY IN BESS
6 GERSHWIN	— CARMEN

NOVI

BOŽIDAR DOLENC

ROCK

